

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Liiketalouden opiskelu virtuaalitoteutuksena Laurea-ammattikorkeakoulun Keravan yksikössä

Ahlgren Mirva, Pekkanen Sanna

2015 Kerava

Laurea-ammattikorkeakoulu
Kerava

Liiketalouden opiskelu virtuaalitoteutuksena Laurea-
ammattikorkeakoulun Keravan yksikössä

Ahlgren, Pekkanen
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2015

Ahlgren, Pekkanen

Liiketalouden opiskelu virtuaalitoteutuksena Laurea-ammattikorkeakoulun Keravan yksikössä

Vuosi 2015

Sivumäärä 73

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa ja kuvailla vuosina 2011, 2012 ja 2013 liiketalouden virtuaaliopinnot Laurea-ammattikorkeakoulun, Keravan toimipisteessä aloittaneiden opiskelijoiden kokemuksia opiskelusta, opintojen ohjauksesta, motivaatiosta, sekä opintojen etenemisestä. Tutkimuksessa on piirteitä poikittais- ja tapaustutkimuksesta. Tutkimuksessa tarkastellaan ja pyritään kuvaamaan laadullisilla ja määrällisillä metodeilla yksittäisiä prosesseja ja ilmiöitä opiskelun aikana, kuten virtuaalisten työkalujen toimintaa, opintojen metodeja, kurssitarjontaa, opintojen ohjausta, opiskelumotivaatiota, sekä viestintää. Tutkimuksen aineisto kerättiin kohderyhmälle lähetetyllä sähköisellä kyselylomakkeella, sekä seitsemällä puolistrukturoidulla haastattelulla.

Teoreettinen viitekehys rakennettiin opintojen etäohjausmenetelmistä ja eri motivaatioteorioista. Opinnäytetyön lähdemateriaalina käytettiin alan tietokirjallisuutta, artikkeleita, hanke-raportteja ja muita alan julkaisuja.

Tutkimukselle asetettu tavoite, laaja-alainen käsitys virtuaaliopiskelijoiden kokemuksista, sekä kehityskohteiden esiintuonti, saavutettiin. Sähköisen kyselyn tulokset purettiin sekä graafisesti, että kirjallisesti, ja niitä täydennettiin teemahaastatteluista ja avoimista kysymyksistä poimituilla kommentteilla. Laurea-ammattikorkeakoulu voi hyödyntää tutkimuksen tuloksia kehittäessään virtuaaliopetusta tulevaisuudessa.

Tutkimustulosten pohjalta osoitettiin Laurea-ammattikorkeakoululle kehitysehdotuksia virtuaaliopetuksen kehittämiseksi kokonaisuutena. Tutkimustulokset osoittivat, että virtuaaliopiskelijoilla on korkea motivaatio ja realistinen käsitys virtuaaliopiskelun vaatimuksista. Opetuksen laatu vaihtelut ja virtuaaliopiskelijoiden ulkopuolisuus koettiin haasteeksi. Kehitystarpeissa korostui erityisesti virtuaalikirssien valikoima, opettajien virtuaaliopetuksen valmiudet, opintojen ohjaus, tietoteknisten työkalujen perehdytys sekä kommunikaatio Laurea-ammattikorkeakoulun henkilökunnan ja virtuaaliopiskelijoiden välillä. Tutkimuksessa kartoitettiin opiskelijoiden kokemuksia, mikä tulee ottaa huomioon tutkimustuloksia arvioidessa. Aina oppilaitoksen velvollisuudet ja kriteerit eivät ole yhtenäisiä opiskelijoiden toiveiden kanssa.

Asiasanat: Etäopiskelu, verkko-opetus, verkkokurssit, opinto-ohjaus, motivaatio

Ahlgren, Pekkanen

Virtual Business Management Studies at Kerava Campus of Laurea University of Applied Sciences

Year	2015	Pages	73
------	------	-------	----

The purpose of this Bachelors' thesis was to examine students' experiences of virtual learning. The study focuses on Business Management students at Laurea University of Applied Sciences, classes 2011, 2012 and 2013 at Kerava campus. This thesis aims to examine and depict single processes and phenomena during studies, such as operating with virtual learning tools, teaching methods, student counselling and guidance, course selection, motivation and communication. This study contains features of case and cross studies. This study involved both quantitative and qualitative methods. First, a survey was conducted among the virtual students on the Internet. Seven students were interviewed in online meetings or on the phone.

The theory section consists of motivation theories and student counselling and guidance methods used in virtual education. The main sources used were books, articles, project reports and other publications in the area of the work.

The overall purpose of the study, a pervasive insight of the virtual students' experiences and highlighting development objectives for Laurea University of Applied Sciences, was achieved according to expectations. The results of the survey were depicted both in words and in graphs and were completed with comments from the open comment sections and quotes from the interviews. Laurea University of Applied Sciences can use the results of the study in further development of virtual studies in the future.

Development objectives were pointed out to Laurea University of Applied Sciences. The study revealed that virtual students have high levels of motivation and a realistic view on what virtual studying demands. Some challenges were fluctuation in teaching and the students' feelings of seclusion. Development areas were recognized especially in virtual course selection, teachers' acquirements, student counselling, induction in virtual learning environments and communication between the students and staff of Laurea University of Applied Sciences. This study looked into students' experiences, not knowledge, on virtual studying, which should be taken into consideration while assessing the study. The obligations, duties and criteria of an educational institution are not always in line with the students' expectations.

Keywords: E-learning, E-course, Web Teaching Methods, Student Counseling, Motivation

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Virtuaaliopiskelun määritelmät ja historia	8
3	Ammattikorkeakouluopinnot ja Laurea-ammattikorkeakoulu.....	10
3.1	Virtuaaliopiskelu Laurea-ammattikorkeakoulussa.....	10
3.2	Hakijatilastoja Laurea-ammattikorkeakoulun virtuaalitoteutukseen	11
3.3	Laurean oppimisympäristöt ja virtuaaliopetuksen työkalut	12
4	Opintojen ohjaus ja tutorointi.....	13
4.1	Ohjauksen määritelmät	13
4.2	Nuorten ja aikuisten opintojen ohjaus etätömenetelmällä -hanke	14
4.3	Aikuisopiskelijan ohjaus ammattikorkeakoulussa	15
4.4	AHOT ja HOPS.....	16
4.5	Opintojen ohjaus Laurea-ammattikorkeakoulussa	16
5	Motivaatio	17
5.1	Opiskelumotivaatio	18
5.2	Motivaation ylläpitäminen	20
6	Tutkimus.....	20
6.1	Tutkimusstrategia ja menetelmät	21
6.1.1	Empiirinen ja teoreettinen tutkimus	21
6.1.2	Määrällinen ja laadullinen tutkimus	22
6.1.3	Tapaus-, poikittais- ja pitkittäistutkimus.....	22
6.1.4	Tutkimustyytit.....	23
6.2	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	23
6.3	Tutkimuksemme strategiset valinnat	23
6.4	Tutkimuksemme tutkimusmenetelmät	24
6.4.1	Kyselylomakkeen laadinta	25
6.4.2	Haastattelujen toteuttaminen	27
7	Tutkimuksen tulokset	27
7.1	Vastaajien taustatiedot	28
7.2	Virtuaaliset työkalut ja niiden käytön perehdytys	29
7.3	Virtuaalityökalujen käyttö opetuksessa	32
7.4	Kurssivalikoima	33
7.5	AHOT-menettely.....	34
7.6	Etäluennot.....	35
7.7	Ryhmätöet	36
7.8	Lähipäivät ja tenttimuodot.....	37
7.9	Opintojen ohjaus	39
7.10	Ryhmäytymisen tukeminen.....	41

7.11	Motivaatio	43
7.12	Ennako-odotusten toteutuminen	44
7.13	Yleisarvosana virtuaaliopinnoista Keravalla	45
7.14	Tutkimuksemme luotettavuuden arviointi	45
8	Kehityskohteita virtuaalitoteutukseen Keravan Laurea-ammattikorkeakoulussa	46
9	Pohdinta	50
	Lähteet	53
	Kuviot	58
	Taulukot	59
	Liitteet	60

1 Johdanto

Tänä päivänä teknologia ja tietotekniikka ovat tulleet entistä tärkeämmiksi jokapäiväisessä arjessamme. Kehitys on ollut mielestämme todella nopeaa. Kuulumme sukupolveen, joka on nähnyt elämän ennen matkapuhelimia ja tietokoneita. Jo omaa käyttäytymistä tai lähipiiriä havainnoimalla voi huomata, kuinka riippuvaisia olemme teknologiasta, josta ei vielä kolmekymmentä vuotta sitten ollut tietoa.

Teknologian kehittyminen on edennyt myös oppilaitosten toimintaan. Tietokoneet ja tabletit valtaavat entistä enemmän tilaa luokkahuoneista ja piirtoheitintä käyttävä opettaja on jo muinaisolento. Itse asiassa luokkahuoneetkin ovat jo siirtymässä virtuaalitodellisuuteen. Yksi merkittävä kehityksen askel otettiin vuonna 2014 Sallassa, jossa ensimmäisen luokan oppilaalle räätälöitiin mahdollisuus aloittaa peruskoulunsa osittain virtuaalisesti. Tämän ekaluokkalaisten koulumatka on todella pitkä, joten hän voi osallistua opetukseen internetin välityksellä kahtena päivänä viikossa. (Niemelä 2014.)

Aikuisopinnoissa virtuaalinen toteutusmuoto on tutumpi. Laurea-ammattikorkeakoulussa on muutaman vuoden ajan voinut opiskella liiketaloutta lähes täysin virtuaalitoteutuksena. Aihepiiri on siis tuore, eikä sitä ole vielä tutkittu Laurea-ammattikorkeakoulussa kovin merkittävästi. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä kyselytutkimus Laurea-ammattikorkeakoulun Keravan yksikön liiketalouden virtuaaliopiskelijoille ja tutkia heidän kokemuksiaan virtuaaliopiskelusta. Opiskelijoilta itseltään on mahdollista saada konkreettista ja yksityiskohtaista informaatiota odotuksista, kokemuksista ja toiveista. Laurea-ammattikorkeakoulu voi hyödyntää tutkimuksen tuloksia virtuaaliopintojen palveluntarjoajana tulevaisuuden kehitystyössä.

Opinnäytetyömme koostuu teoreettisesta viitekehystä, tutkimusprosessin esittelystä, sekä tulosten analysoinnista. Luvuissa kaksi ja kolme on esitelty ammattikorkeakoulutusta yleisesti, Keravan Laurea-ammattikorkeakoulua sekä virtuaaliopetusta ja sen lyhyttä historiaa. Luvut neljä ja viisi toimivat teoreettisena viitekehystenä tekemällemme tutkimukselle. Luvuissa käsitellään opintojen ohjausta ja tutorointia sekä motivaatiota. Luvussa kuusi syvennymme tutkimusstrategisiin valintoihimme ja esittelemme tutkimuksemme kulun. Luvussa seitsemän esitellään tutkimuksemme tulokset ja luvussa kahdeksan tutkimuksen pohjalta tehdyt kehitysehdotukset. Luvussa yhdeksän arvioimme itse opinnäytetyöprosessimme vaiheita, onnistumisia ja vaikeuksia. Jatkossa opinnäytetyössämme käytämme Laurea-ammattikorkeakoulusta myös lyhennettä Laurea.

2 Virtuaaliopiskelun määritelmät ja historia

Yksinkertaistetusti virtuaaliopiskelulla tarkoitetaan opiskelua, joka tapahtuu erilaisia tietoverkkoja hyödyntäen, aikaan ja paikkaan katsomatta. Virtuaaliopiskeluun kuuluu kolme muotoa; ohjattu verkko-opetus, itseopiskelu verkossa sekä monimuotokoulutus. (Suomen Virtuaaliammattikorkeakouluverkosto 2010.)

Ohjatussa verkko-opiskelussa oppiminen perustuu yhteisölliseen työskentelyyn. Opettaja ja oppilaat ovat keskenään vuorovaikutuksessa digitaalisten apuvälineiden kautta. Ohjatussa verkko-opiskelussa opintoihin voi sisältyä yksilötöiden lisäksi myös tietoverkkojen välityksellä tehtäviä pari-, ja ryhmätöitä sekä koulutuslaitoksessa läsnäoloa vaativia tenttejä. (Suomen Virtuaaliammattikorkeakouluverkosto 2010.)

Verkossa tapahtuvassa itseopiskelussa opiskelija tutustuu verkossa olevaan verkko- opintomateriaaliin sekä suorittaa mahdolliset tehtävät verkkomateriaalin ohjeiden mukaisesti. Itseopiskelussa opiskelusta puuttuu suora vuorovaikutus opettajan sekä muiden opiskelijoiden kanssa. Opiskelija voi saada palautetta työstään, mutta varsinainen ohjaus jää puuttumaan. (Suomen Virtuaaliammattikorkeakouluverkosto 2010.)

Monimuoto-opiskelu on sekoitus lähi- sekä virtuaaliopiskelua. Monimuoto-opiskelussa voidaan joustavasti hyödyntää kaikkia verkko-opetuksen muotoja ja se voi sisältää opiskelua oppilaitoksissa, kotona, työpaikoilla niin yksilönä, pareittain, ryhmissä kuin suurryhmissäkin. (Suomen Virtuaaliammattikorkeakouluverkosto 2010.)

Virtuaaliopiskelun historia kytkeytyy tietotekniikan kehitykseen. Tietokoneet alkoivat yleistyä 80-luvulla oppilaitoksissa. Opetuksessa tietotekniikan hyödyntäminen kuitenkin rajoittui yksilöoppimisen tukemiseen ilman vuorovaikutuksellisuutta tai tehokkuutta. Pitkään kehitteillä olleen Internetin kaupallistaminen 90-luvulla oli ratkaiseva opetusteknologian kehitysaskel. (Lehtinen ym. 2000, 10-11; Riski, Ensio, Lahtinen & Tuhkanen 2003, 6-10.) Internet mahdollisti sosiaalisen vuorovaikutuksen sisällyttämisen etäopiskeluun, mikä ei aikaisemmin ollut mahdollista. 60-70 -luvulta lähtien etäopiskelu oli ollut lähinnä kirjekurssien ja radio-opetuksen varassa. (Virtual Learning Academy 2013.)

Uusi opetusmenetelmä herätti tutkijoiden kiinnostuksen tutkimaan sosiaalisen vuorovaikutuksen merkitystä opetuksessa ja opiskelussa. Tutkimusten tuloksista pystyttiin havaitsemaan internetin olevan loistava kanava sekä informaation jakamiselle että kommunikoinnille. (Lehtinen ym. 2000, 10-11; Riski ym. 2003, 6-10.) Tänä päivänä yhä useampi opiskelija kirjautuu kotonaan tietokoneellensa "menessään" kouluun. Arvioiden mukaan 1,5 miljoonaa amerikkalaista suorittaa opintojaan virtuaalisesti nuorimpien oppijoiden ollessa vasta lastentarhaikä-

siä. Ajasta ja paikasta riippumattoman sosiaalisen oppimismenetelmän yleistymistä on vauhdittanut muiden positiivisten ominaisuuksien lisäksi myös puhtaasti taloudelliset näkökulmat. Amerikkalaista oppilaitosjärjestelmää tutkittaessa virtuaaliopetuksen kustannusten on laskettu olevan karkeasti puolet perinteisen opetuksen kuluista. Obaman hallitus onkin näyttänyt vihreää valoa virtuaalisten opintojen tehostamiselle ja leikannut opetuksen määrärahoja. (Hanover 2011.)

Opiskelun nykysuuntausta on luonnehdittu “elinikäiseksi oppimiseksi”. Nimensä mukaisesti tällä tarkoitetaan jatkuvaa oppimista ja uuden opiskelua. Verkko-opiskelu vaikuttaisi parhaalta kanavalta elinikäiseen oppimiseen juuri sen vapauden ja rajattoman tiedon takia. Opiskelijat eivät ole enää sidottuja aikaan ja paikkaan, vaan voivat päivittää osaamistaan silloin kuin se heille parhaiten sopii. (Riski ym. 2003, 6-10.) Elinikäinen oppiminen on yhdistetty virtuaaliopetukseen myös opetus- ja kulttuuriministeriön visioissa. Vuonna 2012 julkaistussa raportissa on kuvailtu opiskelun visioita vuonna 2020. Vision mukaan suomalaisilla opiskelijoilla on käytettävissään kansainvälisesti vertailtuna edistyksellistä, laadukasta ja ekologista viestintätekniikkaa. Oppilaitoksen, yhteiskunnan ja työelämän vuorovaikutus on jatkuvaa ja opiskelijoiden tukena on joustavia palveluja. Raportti nostaa tulevaisuuden kannalta keskeisiksi teemoiksi muun muassa tietoyhteiskuntaosaamisen varmistamisen, fyysisten ja virtuaalisten oppiympäristöjen kehittämisen ja yhdistämisen, sekä sähköisten opintomateriaalien saatavuuden varmistamisen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013.)

Virtuaaliopintoja tarjoaa Suomessa 22 ammattikorkeakoulua, joiden muodostama palvelu Virtuaaliammattikorkeakoulu tarjoaa vuosittain noin 800 opintojaksoa, sekä runsaasti ilmaisia opintomateriaaleja. Virtuaaliammattikorkeakoulun kursseille voivat hakeutua yhteistyökoulujen opiskelijat, vaihto-opiskelijat ja ammatillisen opettajakorkeakoulun opiskelijat. Virtuaaliammattikorkeakoulun opinnot ovat opiskelijalle ilmaisia. (Suomen Virtuaaliammattikorkeakouluverkosto 2015.) Myös lukio-opintoja ja avoimen ammattikorkeakoulun kursseja on mahdollista suorittaa verkossa (Otavan Opisto 2015). Maineikkaiden yliopistojen, kuten Harvardin, Berkeleyn ja Notre Damen kursseille, e-luennoille ja seminaareihin voi osallistua virtuaalisesti mistä päin maailmaa edx-portaalin kautta. Ilmaiset luennot ja kurssit tekevät maailmasta oppimisen suhteen tasa-arvoisemman. Opiskeluun ei enää vaadita kuin internetyhteys. (Edx 2015.)

3 Ammattikorkeakouluopinnot ja Laurea-ammattikorkeakoulu

Ammattikorkeakouluopinnot tarjoavat käytäntöön suuntautuvaa opiskelua yliopisto-opintojen sijaan. Pohjakoulutus ammattikorkeakoulu opinnoille on ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto. Opiskelu ammattikorkeakoulussa kestää noin kolme ja puoli vuotta. (Opetushallitus 2014.)

EU:ssa tavoitellaan 30–34-vuotiaiden korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrän nostamista 31 prosentista vähintään 40 prosenttiin, sekä koulunkäynnin keskeyttäneiden osuuden laskestamista viidestätoista kymmeneen prosenttiin. Työmarkkinoita pyritään uudistamaan esimerkiksi kehittämällä ihmisten osaamista koko elämän ajan, jotta työvoiman kysyntä ja tarjonta saataisiin kohtaamaan paremmin. EU:n tavoitteiden lisäksi korkeakoulutukseen vaikuttavat myös muut muuttuneet trendit, kuten verkostotalous, asiakaslähtöisyys, kestävä kehitys, logistinen ajattelu, uusi maailmankuva ja ymmärrysyhteiskunta. Korkeakoulutusta on muokattu vastaamaan nykyaikaisia tarpeita. Korkeakoulutus on yhä useamman kansalaisen saatavilla ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrä tulee kasvamaan. (Keski-Mattinen, Niskanen & Sivula 2011, 6-8.)

Laurea-ammattikorkeakoulun lakisääteisiä tehtäviä ovat pedagoginen, tutkimus- ja kehittämistehtävä, sekä aluekehitystehtävä. Laureassa näiden tehtävien tuloksellinen integrointi on nähty keskeisenä ammattikorkeakouluille asetettujen haasteiden saavuttamiseksi. Laurea-ammattikorkeakoulun tavoite on, että opiskelijat valmistuvat oman työnsä ja työelämän tutkiviksi kehittäjiksi. Lisäksi tavoitteita ovat tutkimukseen perustuva työelämäosaaminen, kehittäminen ja uudistaminen, sekä monialaista osaamista hyödyntävät innovaatiot. Laurean oppimiskäsitys perustuu kehittämispohjaiseen oppimiseen, eli Learning by Developing (LbD). Oppimisen tavoitteena on uusien toimintatapojen ja menetelmien avulla mahdollistava työelämän uudistaminen. Kehittämispohjaisessa oppimisessa työskennellään työelämäläheisissä hankkeissa, joissa opiskelijat, opettajat, asiakkaat ja työelämän asiantuntijat työskentelevät yhdessä uusien innovatiivisten ratkaisujen löytämiseksi ja kehittämiseksi. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2014.)

3.1 Virtuaaliopiskelu Laurea-ammattikorkeakoulussa

2010- luvulla Laurea-ammattikorkeakoulu halusi kehittää opetustaan joustavampaan suuntaan ajan hengen mukaisesti. Varsinkin aikuisopiskelijoiden tarpeeseen joustavammasta opiskelusta haluttiin vastata ja tammikuussa 2011 alkoivat Laurea-ammattikorkeakoulussa ensimmäiset täysin virtuaaliteutuksena suoritettavat aloitusryhmät. Vuonna 2011 ensimmäisiksi virtuaalisesti suoritettavaksi koulutusohjelmiksi valikoituivat liiketalous sekä sairaanhoitajien koulutusohjelmat. Myöhemmin turvallisuusalan koulutusohjelma on liittynyt mukaan Laurean virtu-

aalitoteutuksena suoritettaviin vaihtoehtoihin. (Lindström 2013, henkilökohtainen tiedonanto.)

Lähipäiviä verkko-opinnoissa on muutama lukuvuoden aikana. Verkko-opinnot eivät vaadi erityisiä tietotekniikan taitoja, vaan perustaidot sähköpostista, tietokoneen ja internetin käyttäminen riittävät. Työvälineiden käyttö tulee tutuksi opintojen aikana. Verkko-opinnot sopivat henkilöille, jotka asuinpaikan tai elämäntilanteen vuoksi eivät voi osallistua tavanomaiseen, koulussa tapahtuvaan, opetukseen. Virtuaalitekniikka mahdollistaa oppimisen missä ja milloin vain. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2015c.)

Vuonna 2013 Laurean tulevaisuudennäkymissä oli panostaa virtuaaliopetuksen tarjoamiseen, kehittämiseen sekä tarjonnan laajentamiseen. Osana Laurean kansainvälistymisstrategiaa vuosille 2012-2015, perustettiin Laureassa Virtual is Real -työryhmä, jonka tarkoituksena oli selvittää virtuaaliopetuksen tulevaisuuden mahdollisuuksia. Virtual is real -työryhmän tavoitteina oli kansainvälisten virtuaalioppimisympäristöjen integroiminen Laureaan kehittämispohjaisen oppimisen, LbD:n mukaisesti, sekä virtuaalioppimisympäristöjen käytön lisääminen ja kehittäminen kaikissa koulutusohjelmissa. Mittarina on virtuaalikursseina suoritettujen opintopisteiden määrä. Keravan Laurean tavoite on, että vuonna 2015 50 % suorituksista on virtuaaliopinnoista. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2015a.)

3.2 Hakijatilastoja Laurea-ammattikorkeakoulun virtuaalitoteutukseen

Syksyn 2010 yhteishaku tarjosi ensimmäiset 20 aloituspaikkaa Laurea Keravan virtuaaliseen Liiketalouden koulutusohjelmaan. Hakijoita tällöin oli kaiken kaikkiaan 368, joista ensisijaisia hakijoita oli 173. Alin pistemäärä, jolla opiskelija hyväksyttiin opiskelijaksi, oli 60,83. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2012.)

Seuraavan kerran virtuaalitoteutusta tarjottiin yhteishaussa syksyllä 2011. Aloituspaikkojen määrä oli saatu kasvatettua 22:n. Tällöin hakijamäärä oli kasvanut 502:een, joista 303 oli ensisijaisia hakijoita. Alin pistemäärä, jolla tuli hyväksytyksi opiskelijaksi oli 61,83. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2012.)

Syksyn 2013 aikuisten yhteishaussa Laurea Keravan liiketalouden virtuaaliseen koulutusohjelmaan haki 523 henkilöä, joista 207 ensisijaisista hakijaa. (Laurea-ammattikorkeakoulu hakijapalvelut, sähköpostiviesti 26.2.2015.) Hakijatilastoihin perehtyessämme ei syksyn 2013 hakijatilastoja ollut saatavilla Laurean verkkosivustoilla. Hakijamäärät tiedustelimme opintotoimistosta.

3.3 Laurean oppimisympäristöt ja virtuaaliopetuksen työkalut

Laurean oppimisympäristöissä hyödynnetään sisäisiä ja ulkoisia verkostoja ja ollaan vuorovaikutuksessa työelämän kanssa. Hankkeiden myötä opitaan sosiaalisuutta ja kommunikointia asiantuntijoiden kanssa, sekä verkostotoiminnan perusteita. Käytännössä oppimisympäristöjä ovat verkostoissa toteutettavat hankkeet ja projektit, sekä oppimis- ja kehittämistoiminnalle suunnitellut kehittämislaboratoriot, osaamiskeskittymät, verkostoissa toteutettavat hankkeet ja projektit. Laurean opettajat toimivat asiantuntijoina, osallistujina ja pedagogisina ohjaajina. Opettajan tehtävä on ohjata opiskelijan oppimista. Opiskelijalta edellytetään itsenäisen työtöteen lisäksi ongelmanratkaisukykyä, itseohjautuvuutta ja kriittistä ajattelua. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2014.)

Laurealla oli jo ennen virtuaaliopetuksen aloittamista käytössään virtuaaliopetuksen mahdollistavat tietotekniset työkalut, joten koulutuksia suunniteltiin hyvin käytännönläheisestä näkökulmasta. Laurea hyödyntää virtuaaliopetuksessa Optima Discendum verkko-oppimisympäristöä sekä Adobe Connect etäkokousjärjestelmää. (Lindström 2013, henkilökohtainen tiedonanto.)

Optima sisältää laajan työkaluvalikoiman niin verkkokurssien kuin perinteisten kurssien tarpeeseen. Ohjelmassa jaetaan ja tuotetaan tietoa monessa muodossa kuten perinteisinä dokumentteina, videoina, keskusteluina, blogikirjoituksina ja chatissä. Ohjelma toimii myös verkostoitumis- ja vuorovaikutuskanavana. (Discendum 2013.)

Laurean toinen tärkeä virtuaaliopetuksen työkalu on Adobe Connect- etäkokousjärjestelmä. Järjestelmä toimii virtuaaliluokahuoneena, jossa oppilaat sekä opettajat voivat olla toisiinsa reaaliaikaisessa yhteydessä. Vuorovaikutuksen muodostaminen vaatii internetyhteyden, web-bikameran sekä kuuloke-mikrofonijärjestelmän. Viimeisimpänä uudistuksena Adobe on tuonut käyttäjilleen Adobe Connect - sovelluksen, jota voi käyttää mobiililaitteella. (Adobe 2015.)

Opintojen etenemistä oppilaat pystyvät seuraamaan SoleOps- järjestelmästä. Järjestelmä on selainpohjainen työkalu oppilaiden, opettajien ja oppilaitoksien käyttöön. Järjestelmässä oppilaat voivat tutustua opinto-oppaaseen sekä kurssitarjontaan. Myös kursseille ilmoittautuminen sekä omien arviointien seuraaminen tapahtuu SoleOpsissa. (Solenovo 2015.)

4 Opintojen ohjaus ja tutorointi

Yliopistolain 40 §:ssä säädetään, että ”Yliopiston tulee järjestää opetus ja opintojen ohjaus siten, että tutkinnot on mahdollista suorittaa päätoimisesti opiskellen säädettyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa” (Laki yliopisto-opinnoista 2009). Vastaava maininta opintojen ohjauksesta puuttuu ammattikorkeakoululaista ja -asetuksesta, todetaan Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto Samok ry:n lausunnossa sivistysvaliokunnalle vuodelta 2012. Samok: n lausunnossa todetaan, että ammattikorkeakoulun ohjauksen kehittämisessä tulisi suunnata huomio opiskelijan koko opintouran mittaiseen opinto- ja uraohjaukseen sen sijaan, että yksittäiset oppilaitokset ohjaisivat opiskelijoita omien tavoitteidensa mukaisesti. Korkeasteen opiskelijoiden motivaation ja opintoihin liittyvien asioiden kannalta uraohjaus on merkittävässä roolissa. Ammatti-korkeakoululakia on täydennettävä tältä osin samalla kun lakia muutetaan ammattikorkeakoulu-uudistuksen yhteydessä. (Samok 2012.) Vuoden 2015 voimaan astuneessa ammattikorkeakoululaissa ei oteta kantaa opintojen ohjaukseen, vaan pykälässä 14 säädetään, että ”Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tulee pituudeltaan vastata vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisia opintoja. Erityisestä syystä tutkinto voi olla tätä pidempi.” Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tulee pituudeltaan vastata vähintään yhden lukuvuoden ja enintään puolentoista vuoden päätoimisia opintoja. Ammattikorkeakoulun on järjestettävä tutkintoon johtavat opinnot niin, että kokopäiväopiskelija voi suorittaa opinnot mainitussa ajassa. (Laki ammattikorkeakouluopinnoista 2014.)

4.1 Ohjauksen määritelmät

Korkeakoulujen opintojen ohjaukseen on kiinnitetty 2000-luvulla paljon huomiota. Korkeakoulujen arviointineuvostojen ohjeistuksen mukaan korkeakoulujen tulisi järjestää jokaiselle opiskelijalle minimimäärä opintojen ohjausta, sekä tarpeiden mukaista lisäohjausta. (Keski-Mattinen ym. 2011, 15.)

Opintojen ohjauksen määritelmiä on useita. Opintojen ohjaus on koulutuspoliittisissa yhteyksissä usein liitetty tehokkuuden lisäämiseen, moninkertaisen koulutuksen välttämiseen, keskeyttämisen vähentämiseen ja läpäisyn nopeuttamiseen. Opintojen ohjaus kouluissa yhdistetään yleensä nuoriin opiskelijoihin, vaikka elinikäisen oppimisen ja opiskelun myötä aikuisohjauksen tarve on myös kasvanut. Opintojen ohjaajan rooli on muuttunut. Ohjaaja ei ole enää tiedon jakaja tai neuvoja, vaan verkostoissa ja tiimeissä toimiva elämänhallinnan, urasuuntautumisen ja opiskelun auttaja. Perimmiltään ohjauksen tavoitteena on edelleen opiskelijan oman toimivuuden mahdollistaminen ja tukeminen. (Lätti & Putkuri 2008, 5-35.)

4.2 Nuorten ja aikuisten opintojen ohjaus etätyömenetelmillä -hanke

”Nuorten ja aikuisten opintojen ohjaus etätyömenetelmillä” on Seinäjoen ammattikorkeakoulun vuosina 2009-2011 hankeyhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun kanssa toteuttama hanke. Hankkeella vastattiin opintojen ohjauksen haasteisiin soveltamalla uutta opetustekniikkaa. Hankkeessa hyödynnettiin jo olemassa olevia ja käytössä olevia järjestelmiä, kuten Moodlea ja Laurean käyttämää Adobe Connectia. Laureassa käytetään tällä hetkellä Optimaa, joka on Moodlea vastaava oppimislusta. Ensisijaisesti panostettiin opiskelijan omalta koneelta tapahtuvaan vuorovaikutukseen edellä mainittuja ohjelmia käyttäen. ”Hankkeen tavoitteena on luoda toimivia käytäntöjä ja prosessittaa opintojen ohjausta virtuaalisilla työvälineillä. Tämä hanke ei tutkinut opintojen ohjausta kaikissa muodoissaan vaan keskittyi etätyövälineillä tehtävään osaan siitä.” (Keski-Mattinen ym. 2011.)

Hankkeen opiskelijaryhmä koostui aikuis- ja nuoriso-opiskelijoista, jotka olivat opintojensa loppuvaiheessa tai opiskelivat etäopintoina. Hankeraportissa viitataan vuonna 2002 julkaistuun Yliopisto-opetusta virtuaalistamassa- julkaisuun, jonka mukaan ohjauksen keskeisimpiä ongelmatapauksia ovat opinnoissaan jälkeen jääneet, pitkittyneet tai opiskelunsa lopettaneet opiskelijat. Lähiopetuksen piirissä olevilla ja opintonsa normiajassa suorittavilla opiskelijoilla riskiä ei ole. Erityisesti ne opiskelijat, jotka asuvat tai ovat työssä kaukana opiskelupaikkakunnalta, ovat riskiryhmää. Opiskelu ilman riittävää ohjausta tuntuu ylivoimaiselta ja aiheuttaa turhautumista, joka saattaa johtaa opintojen keskeyttämiseen. Tutorin, opinnäyteohjaajan tai opiskelijatutorin tapaaminen verkkotyövälineiden välityksellä voivat olla yksi keino ratkaista välimatkoihin ja ajankäyttöön liittyvät haasteet. (Keski-Mattinen ym. 2011.)

Hankkeessa kullekin pilotissa mukana olleelle kolmelle ryhmälle perustettiin erilaiset ”kotipesät” Moodlen virtuaalialustalle. Kotipesästä löytyi opetussuunnitelma, hops, yleisiä tiedotteita, ohjausasioita, ulkopuolisia linkkejä, sekä keskustelufoorumi, joka oli aktiivisessa käytössä etäopiskelijoilla. Lähiopetuksen piirissä olevat puolestaan eivät hyödyntäneet foorumia. Ohjaajat ja opettajat pitivät keskustelufoorumia hyvänä yhteydenpitovälineenä opiskelijoihin. Opiskelijat pitivät Moodlea hyvänä välineenä opintojen suorittamisessa ja opintojen ohjauksessa. Keskustelufoorumin käyttö oli kuitenkin aktiivisempaa opiskelijoiden keskinäisessä yhteydenpidossa kuin opiskelijoiden ja henkilökunnan yhteydenpidossa. Samat ryhmät käyttivät myös Adobe Connectia. Etäkokousjärjestelmän avulla pidettiin ohjaustuokioita pienryhmissä. Myös henkilökohtaista ohjausta oli mahdollista saada. Sekä oppilaiden että ohjaajien kokemukset pienryhmäohjauksesta AC:n välityksellä olivat positiivisia. Adobe Connect miellettiin opiskelijoiden keskuudessa helposti opittavaksi ja käytettävyydeltään hyväksi oppimis- ja ohjausympäristöksi. Opiskelijat pitivät Adobe Connectin soveltuvuutta keskustelukanavaksi parempana kuin ohjaajat. Käytössä oleva virtuaalinen oppimisympäristö pitäisi opetella kunnolla

ennen opintokokonaisuuksien aloittamista, samoin kuin tutustua ja sosiaalistua keskenään. Kolmas hankkeeseen valittu ohjelma oli Mobiletools Movel, joka on matkapuhelimella toimiva oppimisjärjestelmä, jossa on kysely-, viesti- ja multimediaominaisuuksia. Ohjelmalla voidaan jakaa tekstiä, kuvia, videoita, ääniä ja tiedostoja. Movelin avulla ohjaaja pystyy esimerkiksi kysymään työharjoittelijalta olevalta opiskelijalta työhön perehdytyksestä. Ohjaaja sai yhteenvedon kaikkien opiskelijoiden vastauksista tai saattoi seuloa vastauksista tietyn opiskelijan vastaukset. Hankkeen aikana, vuosina 2009-2011, Movelin käytön hankaluutena pidettiin opiskelijoiden matkapuhelinten vanha laitekantaa ja sitä, etteivät kaikki halua käyttää matkapuhelintaan opiskeluvälineenä. Mobiilisuus on kuitenkin kehittyvä osa-alue myös koulumaa-ilmassa. Mobiilijärjestelmiä on paljon ja niiden käyttökohteet ovat vielä osittain avoimia. Nyt, vuonna 2014, Adobe Connect-tapaamisiin on helppo osallistua mobiilisti, lataamalla tablettiin tai matkapuhelimeen sopiva sovellus. (Keski-Mattinen ym. 2011.)

Aikuisryhmien etäohjausmenetelmiä tulisi raportin mukaan kehittää. Moodle soveltuu informaation jakamiseen, mutta opintojaan aloittavien keskinäinen ryhmäyttäminen on opintojen etenemisen kannalta keskeinen tekijä. Hyvä ryhmähenki helpottaa opintojen suorittamista, lisää sosiaalista yhteenkuuluvuutta, ja sitouttaa opiskelijaa opintoihin. Ohjauksessa Adobe Connectin käyttö vastaa onnistuessaan lähes lähiohjausta. Aikuisopiskelijoille, joilla on aikaisemmin mainittuja haasteita ajan ja paikan suhteen, on mahdollista Adobe Connectin avulla toteuttaa henkilökohtaista ohjausta. Henkilökohtainen ohjaus on erityisessä asemassa opintojen loppuvaiheessa, jolloin ohjaustarve muuntuu ryhmäohjauksesta henkilökohtaisempaan. (Keski-Mattinen ym. 2011.)

4.3 Aikuisopiskelijan ohjaus ammattikorkeakoulussa

Aikuisopiskelijoiden ohjausta pohditaan ”Aikuisopiskelijan ohjaus ammattikorkeakoulussa”-hankkeesta syntyneessä julkaisussa ”Ohjaus on kuin tekisi palapeliä”. ”Opetusministeriön rahoittamassa hankkeessa paneuduttiin aikuisohjaukseen ja sen kehittämiseen yhteistyössä eri ammattikorkeakoulujen kanssa”. Aikuisopiskelijoiden ohjaustarpeet liittyvät henkilökohtaisen kasvun ja kehittymisen tukeen, opiskelun ja oppimisen oppimiseen ja ammatilliseen ohjaukseen. Aikuisopiskelija voi omassa työssään olla asiantuntija, mutta opiskelutaidoissa aloittelija. Edellisestä opiskelusta voi olla vuosikymmeniä aikaa. Uusien asioiden ja oppimistapojen omaksuminen vie enemmän aikaa. Työn, yksityiselämän ja opiskelun yhteensovittaminen vaatii aikaa, kannustusta ja tukea. (Lätti & Putkuri 2008, 53-60.)

Ohjauksellisia haasteita ovat edellä mainittujen lisäksi opiskeluprosessi ja ohjaajan ohjausosaaminen, ohjaukseen käytettävät resurssit, puutteelliset tai kokonaan puuttuvat välineet, sekä yhteisen ajan vähyys ohjaajan ja opiskelijan välillä. Opiskelun ohjausta tarvitaan opintoihin hakeutumisvaiheesta päättövaiheeseen. Alussa tiedottaminen ja henkilökohtainen oh-

jaus ovat tärkeimmässä asemassa. Keskivaiheessa ohjauksen tarve muuttuu ammatillisen kasvun tukemiseen, opinnäytetyön tekemiseen ja uravalintakysymyksiin. (Lätti & Putkuri 2009, 98-99.)

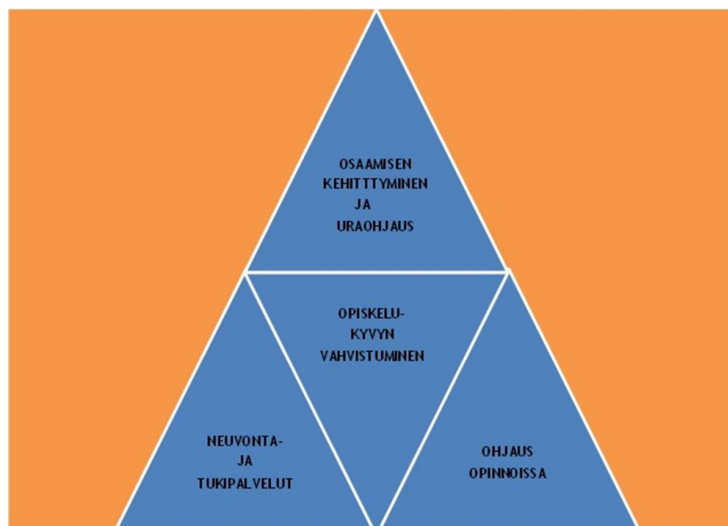
4.4 AHOT ja HOPS

AHOT (aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen) liittyy henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaan, lyhennettynä HOPS. HOPS yhdistää korkeakoulun opetussuunnitelman, opiskelijan omat tavoitteet ja aiemmin hankitun osaamisen. Opiskelijan tehtävä on pohtia omia tavoitteitaan, kartoittaa sen hetkinen osaamisensa ja verrata osaamistaan korkeakoulun osaamistavoitteisiin. Tavallisimmin opintojen alussa kartoitetaan mahdolliset korvaavuudet ja hyväksiluettavat opinnot. Niiden perusteella määritellään suoritettavien opintopisteiden määrä. (Lätti & Putkuri 2009, 72-81.)

HOPS täydentyy, muuttuu ja laajenee opintojen edetessä ja opiskelijan omien tavoitteiden ja kehittymisen mukaan. AHOT-prosessissa ei kuitenkaan muunneta aiemmin hankittua koulutusta, yksittäisiä kursseja tai harrastustoiminnassa syntynyttä osaamista suoraan opintosuorituksiksi, vaan aiempaa osaamista verrataan opintojen osaamistavoitteisiin. Prosessi vaatii opetussuunnitelmaan kirjatut osaamistavoitteet, arviointikriteerit, yhtenäisen toimintatavan, selkeyttä ja läpinäkyvyyttä ohjeisiin, sekä riittävää opiskelijan ohjausta. AHOT ja HOPS tukevat elämänpituista oppimista yhdistämällä kokemuksen, aiemmat ja tulevat opinnot. (Lätti & Putkuri 2009, 72-81.)

4.5 Opintojen ohjaus Laurea-ammattikorkeakoulussa

”Laureassa opiskelijan ohjaus koostuu ohjauksesta opinnoissa, opiskelukyvyn vahvistumisesta, osaamisen kehittymisestä ja uraohjauksesta sekä neuvonta- ja tukipalveluista.” Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuden oman osaamisen kehittämiseen, omien opintojen suunnitteluun ja valmistumiseen asetetussa tavoiteajassa. Tukea opintoihin saa opettajatutorilta, lehtoreilta, opiskelijatutoreilta, sekä ohjaus- ja neuvontapalveluiden toimijoilta, kuten opintotoimistolta ja kirjastolta. Seuraavassa kuvassa on esitelty Laurea-ammattikorkeakoulun opintojen ohjauksen kokonaisuutta. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2015b.)

Kuva 1: Opintojen ohjaus Laurea-ammattikorkeakoulussa (Laurea-ammattikorkeakoulu 2015b.)

5 Motivaatio

Vanhempamme ja isovanhempamme pystyivät tuudittautumaan ajatukseen, jonka mukaan tutkinto takataskussa takaa pysyvyyden työelämässä eläkkeeseen asti. Tämä ei enää ole todellisuutta. Työmarkkinat muuttuvat ja kansainvälistyvät, kilpailu kiristyy ja tieto vanhenee aiempaa nopeammin. Muutoksessa ja kehityksessä mukana pysyäksesi on jokaisen pakko kehittää osaamistaan ja löytää motivaatiota läpi elämän kestävään elinikäiseen oppimiseen. (Markkinointi-instituutti 2014.) Tässä teoreettisessa osuudessa olemme tarkastelleet motivaation teoriaa sekä opiskelumotivaatiota.

Motivaatio tutkimuskohteena on melko nuori. Vaikka esimerkiksi Sigmund Freud sivuutti motivaatiota ihmisen käyttäytymistä tutkiessaan, ensimmäiset puhtaasti motivaatiota tarkastelevat teoriat ovat peräisin 1930-luvun lopulta (Tampereen Yliopisto 2014). Ensimmäisissä teorioissa keskityttiin tarkastelemaan ihmisen fysiologisia tarpeita motivaation lähteinä. Fysiologina tarpeina nähtiin muun muassa nälkä, jano ja seksuaalisuus, joissa tapahtuvat muutokset aikaansaativat ihmisissä tietynlaista toimintaa. Fysiologisten tarpeiden koettiin olevan kaikille yhtenäisiä. Käsityksistä poikkeavia havaintoja tekivät behaviorismin tutkijat. He eivät tutki neet varsinaisesti motivaatiota, mutta huomasivat palkintojen lisäävän tietynlaista toimintaa. He loivat tietämättään pohjan ulkoisen motivaation näkemykselle, jossa palkitseminen lisää toimintaa. (Nurmi & Salmela-Aro 2002, 10-27.)

Myöhemmin, 50- ja 60-luvulla, muun muassa Harlow todisti apinakokeissaan, että sosiaaliset ärsykkeet motivoivat usein aikaisempien motivaatioteorioiden pohjana olevia fysiologisia tarpeita.

peita paremmin. Näin alkoi muodostua perusta modernille motivaatioteorialle, jonka mukaan motivaatiot ovat yksilöllisiä ja henkilökohtaisia hierarkioita ihmisen tarpeista ja haluista. Jollekin työ voi olla tärkeää, toiselle harrastukset ja kolmannelle perhe. Ihminen jakaa rajallisia resurssejaan eri kohteisiin sisäisten ja ulkoisen motivaatioidensa perusteella. Ulkoisen motivaation polttoaineena toimivat erilaiset palkinnot, kuten esimerkiksi palkka tai arvosanat. Kaikkea ihmisen toimintaa ei voida kuitenkaan selittää pelkästään palkkioiden ja rangaistusten kautta. Ulkoisen motivaation ohessa toimintaamme ohjaavat sisäiset motivaation lähteet. Sisäisestä motivaatiosta on käytetty myös nimitystä ”tunneperäinen motivaatio”. Sisäisesti motivoitunut toiminta perustuu henkilökohtaisiin mieltymyksiin palkinnon tavoittelemisen sijaan. (Nurmi & Salmela-Aro 2002, 10-49.)

Sisäinen ja ulkoinen motivaatio voivat olla myös ristiriidassa toistensa kanssa. Joskus tunneperusteiset tekijät tuottavat toimintaa, jota ei voi ollenkaan ymmärtää ulkoisen motivaation näkökulmasta. Esimerkkinä voisi olla aatettaan puolustava aktivisti. Hän on valmis sisäisen palonsa takia vaikka menemään vankilaan, mitä on vaikea ymmärtää jos toimintaa arvioidaan vain palkintojen kautta. Ihminen tekeekin päätöksiään sekä tunne- että järkiperusteisesti. Motivaatiohierarkioissa sisäiset ja ulkoiset motivaatiot yhdistyvät kokonaisuuksiksi, jotka ohjaavat toimintaamme. Vuosikymmenien aikana erilaiset tutkimukset ovat pyrkineet löytämään sisäisen ja ulkoisen motivaation yhteyttä siinä kuitenkin yksiselitteisesti onnistumatta. Ne voivat olla täysin riippumattomia toisistaan, mutta voivat myös vaikuttaa toisiinsa merkittävästi. (Nurmi & Salmela-Aro 2002, 10-27.)

1980-luvulla motivaation tutkiminen vilkastui ja useat tutkijat laativat erilaisia määritelmiä, käsitteitä ja tutkimus- ja mittaustapoja. Yhtenäinen pohja moderneille teorioille oli henkilökohtaiset tavoitteet, joita kohti ihmiset pyrkivät. Oleellista tavoitteille on se, että millaiseksi niihin vaikuttaminen koetaan, miten tärkeiksi ne koetaan, miten todennäköisenä niiden toteutuminen koetaan ja millaisia tunteita niihin liittyy. (Nurmi & Salmela-Aro 2002, 10-27.)

5.1 Opiskelumotivaatio

Jo peruskoulun ensimmäisestä luokasta alkaen oppilailla on merkittäviä eroja siinä, miten he suhtautuvat opiskeluun. Toiset innostuvat uusista asioista, jotka saattavat toisissa herättää ahdistuksen tunteita. Joku saattaa tykätä paljon matematiikasta toisen pitäessä enemmän kielten opiskelusta. Lasten suoriutumiskäyttäytymistä koulumaailmassa on tutkittu paljon, ja siitä on esitetty paljon erilaisia teoreettisia käsitteitä. Odotusarvoteoriaa pidetään yhdistävänä teoriana tarkasteltaessa erilaisia teorioita lasten akateemisesta motivaatiosta. Odotukset ja arvot ovat tehtäväkohtaisia ja tehtäviin kohdistettava sinnikkyys pohjautuu siihen, miten tehtävästä uskotaan suoriuduttavan ja miten paljon sitä arvostetaan. Jo tehtäviin valmistumisessa on havaittu eroja perustuen oppilaan itseluottamukseen tai epäilyyn omasta suoriutumisi-

sesta. Odotusarvoteoriasta on irrotettu erilleen päämääräteoria. Sen mukaan oppilailla voi olla joko päämäärä oppia tai päämäärä suoriutua. Tutkimusten mukaan oppimispäämääräiset lapset säilyttävät paremmin opiskelumotivaation läpi opintojensa. (Aunola 2002.)

Arvostus tehtäviä ja omia kykyjä kohtaan kehittyy opiskelun aikana merkittävästi. Peruskoulun alkaessa lapsi kokee kognitiivisissa taidoissa ja kyvyissä merkittäviä muutoksia. Lapsen itsearviointi alkaa kehittyä ja hän arvioi omaa suoriutumistaan esimerkiksi opettajan tai vanhempien asettamien kriteerien mukaan. Myös arvostuksen osa-alueet ovat vielä yhdessä. Lapset eivät osaa erottaa tehtävistä hyötyä, kiinnostusta tai tärkeyttä. Teini-iässä nämä asiat ovat jo selkeästi erillään toisistaan. Kaikkea tärkeää ei enää koeta automaattisesti kiinnostavaksi tai toisinpäin. Myös saatua palautetta osataan tulkita aiempaa paremmin ja opiskelijat ovat herkempiä vertaamaan saavutuksiaan muihin oppilaisiin. Opintojen alussa saatu palaute luo pohjan minäkuvan kehitykselle joka puolestaan luo pohjaa opiskelumotivaation kehitykselle läpi kouluiän. (Nurmi & Salmela-Aro 2002, 105-144.)

Myös kodin merkitystä opiskelumotivaation osatekijänä on tutkittu. Vanhemmat vaikuttavat kasvatuskäytännöllään sekä suhtautumisellaan merkittävästi lapsen ja nuoren opiskelumotivaation kehitykseen. Lapsen sisäsyntyisen motivaation kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa vanhempien tuki itsemääräämiselle, perhesuhteiden demokraattisuus, vanhempien sitoutuneisuus sekä kiinnostus lapsen koulunkäyntiä kohtaan. Nämä tukevat yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä vahvistavat lapsen itsenäisyyttä. Varsinkin kontrolli on liitetty ulkosyntyisen motivaation kehitykseen. Liiallinen kontrolli viestii lapselle luottamuspulasta ja kykyjen epäilystä. Opiskelujen edetessä vanhempien vaikutus vähenee ja muiden sosiaalisten yhteyksien, kuten ystävien, merkitys motivaatiohierarkioissa korostuu. (Nurmi & Salmela-Aro 2002, 105-144.)

Opettajilla on todettu olevan selkeä rooli opiskelumotivaatioon ja sen ylläpitoon. Opettaja voi työskentelytavoissaan, ohjeistuksissaan ja viesteissään hyödyntää niitä metodeja, joilla on opiskelijan motivaation kannalta suotuisia vaikutuksia. Opettajan tulee tarjota oppilaille riittävän haastavia tehtäviä ja huomioida kiinnostuksen kohteita. Myös opettajalta saadulla palautteella on suuri vaikutus motivaatioon. Suorituksia arvioivan ja oppilaita keskenään vertailevan palautteen on todettu korostavan ulkoisia motivaation lähteitä. Sen sijaan syvällisempi ja henkilökohtaisempi palaute on omiaan tukemaan opiskelijan sisäistä motivaatiota. (Suomen virtuaaliyliopisto 2014.)

Aikuisopiskelijat ovat usein hyvin motivoituneita. He eivät enää opiskele oppivelvollisuuden takia, vaan aidosti omien motivaatiolähteidensä pohjalta. Aikuisopiskelijat voivat olla ulkoisesti motivoituneita tavoitteenaan esimerkiksi pätevyityminen, parempi palkka, urakehitys tai vaikkapa työllistyminen. Sisäisesti motivoitunut aikuisopiskelija tavoittelee esimerkiksi kehity-

tymistä oman alansa huipposaaajaksi tai opiskelee kokonaan uutta alaa, jonka kokee mielenkiintoiseksi. Olivat sitten motivaation lähteet ulkoisia tai sisäisiä, aikuisopiskelija on tietoisempi, harkitsevampi ja vaativampi kuin nuori opiskelija. Hän tietää miksi opiskelee ja on tietoinen kurssivalinnoissaan saavutettavista hyödyistä. Aikuisopiskelijalla on jo saavutettu kokemusperä, johon uutta tietoa liitetään. Kokemuspohjan ja aidon motivaation takia aikuisopiskelu on usein todella tehokasta. (Karelia ammattikorkeakoulu 2014; Markkinointi-instituutti 2014.)

5.2 Motivaation ylläpitäminen

On harvinaista, että opiskelijan opiskelumotivaatio pysyy tasaisena koko opiskelujen ajan. Opiskelumotivaatio on monen tekijän summa ja toisinaan sen ylläpitämiseksi tai vahvistamiseksi on tehtävä töitä ja silloin henkilökohtaisten tavoitteiden, asenteiden sekä ympäristön merkitys korostuu. Opiskelumotivaatiolla on selkeä yhteys opintomenestykseen, joten siihen on kiinnitettävä huomiota. Selkeitä mittareita opiskelumotivaatiosta ovat muun muassa opintoihin käytettävä aika, muut intressit sekä sosiaaliset suhteet. Opiskelumotivaatio on heikentynyt jos esimerkiksi opiskeluun käytettävä aika on liian vähäinen, muut harrastukset kuormittavat liikaa tai sosiaalisten suhteiden ylläpito menee opiskelun edelle. (Into- Aalto Yliopiston opiskelijoiden portaali 2011; Kokkolan Yliopistokeskus Chydenius 2014.)

Motivoitumista voi tehostaa erilaisilla keinoilla. Tärkeää on opiskella itselle mielekästä asiaa. On vaikea motivoitua ellei tunne opiskelemaansa asiaa merkittäväksi. Opiskelulle tulisi asettaa saavutettavissa olevia tavoitteita. Selkeät tavoitteet tehostavat motivaatiota ja niiden saavuttamisesta voi palkita itseään. Myös ajankäyttö tulee suunnitella hyvin. Opintoihin tulee varata riittävästi aikaa ja aika pitää erottaa muusta vapaa-ajasta. Usein myös asiaan syvennyminen kasvattaa motivaatiota. Tiedonjano kasvaa mitä enemmän asiasta oppii. (Into- Aalto Yliopiston opiskelijoiden portaali 2011; Kokkolan Yliopistokeskus Chydenius 2014.)

6 Tutkimus

Tämä työ on tutkimuksellinen opinnäytetyö, jossa pyritään kartoittamaan ja kuvailemaan Laureassa vuosina 2011, 2012 sekä 2013 aloittaneiden liiketalouden virtuaaliopiskelijoiden kokemuksia opiskelusta, opintojen ohjauksesta, motivaatiosta sekä opintojen etenemisestä. Tutkimustulosten pohjalta teemme kehitysehdotuksia Laurean virtuaalitoteutuksen tulevaisuutta ajatellen.

6.1 Tutkimusstrategia ja metodit

”Tutkimusstrategialla tarkoitetaan niitä periaatteellisia valintoja, jolla tutkimus on tarkoitus toteuttaa.” Seuraavassa kuvassa on esitelty tutkimusstrategioiden kehämalli. (Jyväskylän Yliopisto 2014.)

Kuva 2: Tutkimusstrategiat (Jyväskylän Yliopisto 2014.)

Tutkimusstrategioita voidaan kuvata kehämuotoisena tutkimusmetodien mallina. Kaikki tutkimusstrategiset ja tutkimusmetodiset valinnat riippuvat valitusta tutkimustehtävästä tai tutkimuksen ongelmista. Erilaisia periaatteellisia valintoja voidaan luokitella eri tasoille tutkimusmetodin tarkentuessa kuvion uloimmilla kaarilla. (Jyväskylän Yliopisto 2014.)

6.1.1 Empiirinen ja teoreettinen tutkimus

Empiirinen tutkimussuuntaus perustuu tutkijan luomiin teorioihin ja niiden todenperäisyyden testaamiseen tutkimuksen edessä valittuja mittareita käyttämällä. Tämä edellyttää tutkijalta laajaa tietoutta tutkittavan aiheen ympärille aiemmin luoduista teorioista sekä erilaisia tutkimusmenetelmistä. (Jyväskylän Yliopisto 2014.)

Teoreettisessa tutkimuksessa ei hankita tutkimusaineistoa havainnoimalla kuten empiirisessä tutkimuksessa. Puhtaasti teoreettinen tutkimus perustuu jo aikaisemmin julkaistuun tutkimuskirjallisuuteen. (Jyväskylän Yliopisto 2014.)

6.1.2 Määrällinen ja laadullinen tutkimus

Määrällisen, eli kvantitatiivisen, tutkimuksen keskeisiä asioita ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, hypoteesien esittäminen, käsitteiden määrittely ja aiemmat teoriat (Jyväskylän Yliopisto 2014). Määrällisen tutkimuksen työkalut ovat tilastollisia ja laskennallisia. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa vertaillaan asioita ja selitetään ilmiöitä tilastojen ja numeroiden valossa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 129-131; Jyväskylän Yliopisto 2014.)

Laadullinen, eli kvalitatiivinen, tutkimus selvittää elämään liittyviä asioita, mielipiteitä ja tulkintoja mahdollisimman kokonaisvaltaisesti hankkien aineiston luonnollisista ja todellisista tilanteista. Laadullisen tutkimuksen erityispiirteisiin kuuluvat tutkijan luottamus havaintoihinsa, tarkoin valittu kohdejoukko ja tutkimuksen muotoutuminen sen edetessä. Laadullisella tutkimuksella pyritään paljastamaan uusia asioita, eikä testaamaan ennalta määriteltyjä hypoteeseja. Tyypillisiä laadullisen tutkimuksen metodeja ovat esimerkiksi haastattelut ja havainnointi. (Hirsjärvi ym. 1997, 151-155; Jyväskylän Yliopisto 2014.)

Jotta tutkimuksesta saataisiin kattavia ja monipuolisia tutkimustuloksia, voidaan tutkimusmenetelmäksi valita monimenetelmäisyys. Monimenetelmäisyydessä voidaan hyödyntää sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä toisiaan tukien. Monet tutkijat haluavat lieventää vastakainasettelua määrällisen ja laadullisen tutkimusmenetelmän välillä. Eroja on perinteisesti määritelty lähinnä tiedonkeruun metodeilla. Nykyään määrällistä ja laadullista tutkimusta ei enää niinkään nähdä toistensa vastakohtina, vaan toisiaan täydentävinä menetelminä. (Hirsjärvi ym. 1997, 126-128; Jyväskylän Yliopisto 2014.)

6.1.3 Tapaus-, poikittais- ja pitkittäistutkimus

Mallissa seuraavalla kehällä on esitelty tapaus-, pitkittäis- ja poikittaistutkimukset. Nämä määreet määrittävät tutkimuksen aineistoa ajallisesti. Tapaustutkimus, eli niin sanottu ”case”-tutkimus, nimensä mukaisesti tarkastelee syvällisesti jotakin tiettyä tapausta. Tutkimustuloksien ei odoteta olevan erityisesti yleistettävissä, vaan pyritään tuottamaan mahdollisimman yksityiskohtainen kuvaus esimerkiksi jostain ilmiöstä tai prosessista. (Hirsjärvi ym. 1997, 125-129; Jyväskylän Yliopisto 2014.)

Poikittaistutkimuksessa tutkittavaa aineistoa kerätään monipuolisesti ja laaja-alaisesti jotain tietyltä tarkasteltavalta ajanjaksolta. Tutkimuksessa ei ole tarkoitus tarkastella niinkään muutosta vaan enemmänkin sitä, miten tutkittava kohde tai ilmiö koetaan ja kohdataan erilaisissa sosiaalisissa tai kulttuurillisissa ympäristöissä tiettyinä ajanjaksona. (Hirsjärvi ym. 1997, 167-168; Jyväskylän Yliopisto 2014.)

Pitkittäistutkimuksesta voisi käyttää myös nimitystä seurantatutkimus, koska sen tarkoituksena on seurata jotakin tapahtuman tai ilmiön kehitystä pitkällä aikavälillä, jopa vuosikymmenien ajalta. Tarkoituksena on tarkastella tapahtuneita muutoksia, analysoida muutoksien syitä ja muutoksien aiheuttamia vaikutuksia. (Hirsjärvi ym. 1997, 166-167; Jyväskylän Yliopisto 2014.)

6.1.4 Tutkimustyyppit

Tutkimusstrategioita kuvaavan kuvion viimeisellä kehällä on erilaisia tutkimustyyppisiä. Tutkimustyyppit ovat todella käytännönläheisiä ja eroavat toisistaan lähinnä siinä mitä tutkitaan, mutta niissä on myös paljon yhtäläisyyksiä. Tutkimustyyppit vaikuttavat siihen, miten aineistoa käsitellään ja esitellään, mutta usein aineistonkeruumenetelmät ovat yhtenäisiä. (Jyväskylän Yliopisto 2014.)

6.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Tehdyn tutkimuksen luotettavuutta tulee arvioida virheiltä välttyäkseen. Tutkimuksen reliiabeliudella tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta. Reliabeli tutkimus antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimuksen tulos on reliabeli, jos sama vastaaja vastaa samaan tutkimukseen eri kerroilla samalla tavalla. Tutkimuksia tehdään samalta alalta eri tutkijoiden toimesta. Eri tutkijoiden saman alan tutkimus on reliabeli jos niiden tulokset ovat samat. (Hirsjärvi ym. 1997, 213-215.)

Validius tarkoittaa pätevyyttä. Validiudella tarkoitetaan menetelmän kykyä mitata juuri sitä mitä sen halutaan mittaavan. Kyselytutkimuksissa on vaarana käydä niin, että kysymystenasettelu ja vastausvaihtoehdot eivät ole selvät ja osa vastaajista on käsittää asian päinvastoin kuin tutkija. Tällöin tutkimus menettää validiutensa, koska tutkimustulos vääristyy, eivätkä tahattomat väärät vastaukset tule ilmi. Tutkimus on luotettavampi, jos siihen osallistuu useampia tutkijoita. Taustatutkimusta tehdessä tulee tutustua monipuolisesti eri lähteisiin, sekä tarkistaa julkaisun kirjoittaja tai tilaaja. (Hirsjärvi ym. 1997, 213-215.)

6.3 Tutkimuksemme strategiset valinnat

Laatimamme tutkimus on luonteeltaan empiirinen. Teoreettista tutkimusta ei olisi aiheesta edes mahdollista tehdä, koska aikaisempaa tutkimusaineistoa Keravan Laurean virtuaaliopin-
tokokemuksista ei ole olemassa. Tutkimuksemme tarkoitus on olla kartoittava sekä kuvaileva, joten saadaksemme mahdollisimman totuudenmukaisen ja laaja-alaisen tutkimuksen, olemme päättäneet valita päästrategiaksemme monimenetelmäisyyden. Yhdistämme tutkimuksemme sekä laadullisia, että määrällisiä tutkimusmenetelmiä.

Määrällisiä metodeja hyödyntämällä saamme aineistoa, jolla voimme mitata opintokokemuksia numeerisesti ja jota on mahdollista ristiintaulukoida eri vuosina aloittaneiden opiskelijoiden kesken. Laadullisia elementtejä hyödyntämällä saamme henkilökohtaisempaa ja yksityiskohtaisempaa aineistoa kokemuksista ja kokemuksiin vaikuttaneista tekijöistä. Kohderyhmämme koko on melko pieni, joten aineiston määrä ei ole ylivoimaista käsitellä, vaikka se sisältäisi sekä laadullista, että määrällistä aineistoa.

Tutkimuksemme on yhdistelmä poikittais- ja tapaustutkimusta. Tutkimme Laurea Keravan liiketalouden virtuaaliopiskelijoiden yleisiä kokemuksia ja ennako-odotuksia suhteessa kokemuksiin tietyllä aikavälillä vuosina 2011- 2013, joka täyttää poikittaistutkimuksen ominaispiirteet. Tapaustutkimuksellisia piirteitä tutkimuksessamme sisältävät Laureaa palveluntarjoajana tarkastelevat osuudet. Tarkastelemme ja pyrimme kuvaamaan yksittäisiä prosesseja ja ilmiöitä opiskelun aikana, kuten virtuaalisten työkalujen toimintaa, opintojen metodeja, opintojen ohjausta, opiskelumotivaatiota sekä viestintää.

Tutkimuksestamme voi helposti löytää piirteitä monesta eri tutkimustyyppistä, mutta pääasiassa tutkimuksemme lokeroituu survey- tutkimuksen ja toimintatutkimuksen kategoriaan. Survey- tutkimuksen strategisia piirteitä tutkimuksessamme tukevat ilmiöiden selittäminen vertailemalla ja kuvailemalla tietyltä joukolta ihmisiä. Tutkimusmenetelminä survey- tutkimuksessa käytetään yleisesti kyselylomaketta tai haastattelua. Toimintatutkimuksen piirteitä löytyy tutkimuksemme toiminnallisessa osuudessa, jossa tarkoituksenamme on luoda kehitysehdotuksia Keravan Laurealle liiketalouden virtuaaliopetustoteutuksen tulevaisuudelle tutkimusaineiston pohjalta.

6.4 Tutkimuksemme tutkimusmenetelmät

Tutkimuksemme kohderyhmä on Keravan Laureassa vuosina 2011, 2012 sekä 2013 liiketalouden opiskelunsa virtuaalitoteutuksena aloittaneet opiskelijat. Haimme tutkimuksellemme tutkimuslupaa Laurealta. Tutkimuslupahakemuksessa kerroimme tekeillä olevasta opinnäytetyöstä, sekä suunnittelemastamme tutkimusmenetelmästä. Haimme aluksi lupaa sähköiselle kyselylle, mutta laajensimme hakemusta koskemaan myös teemahaastattelut. Myönteisen tutkimusluvan saatuaamme lähestyimme opintotoimistoa, josta saimme kohderyhmämme sähköpostiosoitteet. Kohderyhmämme koko on 80 henkilöä, joita lähestyimme sähköisellä kyselylomakkeella sähköpostin välityksellä. Kysely valikoitui aineistonkeruumenetelmäksi luontevasti, koska se mahdollisti tehokkaan aineistonkeruun kohderyhmästä. Kyselyn suljetut ja monivalintakysymykset ovat mielekkäästi vertailtavissa ja käsiteltävissä. Koska kohderyhmämme on kohtalaisen pieni, pystyimme lisäämään kyselyyn myös avoimia kysymyksiä. Kohderyhmän ollessa pieni ei avoimien kysymyksiä analysointi tullut liian suureksi urakaksi. Avoimilla ky-

symyksillä voidaan saada yksityiskohtaisempaa tietoa, kun vastausvaihtoehtoja ei ole ennalta rajattu. Niillä on tehokasta mitata vastaajan tunnevoimakkuuksia ja korostaa vastaajalle keskeisiä asioita.

Kyselylomaketta täydentämään ja tutkimustamme syventämään haastattelimme lisäksi henkilökohtaisesti seitsemää henkilöä. Päätimme pitää yksilohaastatteluja, koska halusimme saada mahdollisimman totuudenmukaista aineistoa tutkittavasta kohteesta. Haastattelujen tekoa tuki myös se, ettei aiheesta ole tehty aiemmin tutkimusta. Meidän oli vaikea ennustaa kyselylomakkeesta saamiemme vastausten suuntaa. Haastattelu antaa haastateltavalle vapauden tuoda aktiivisesti esille tärkeäksi kokemiaan asioita ja meille mahdollisuuden esittää syventäviä jatkokysymyksiä. Tekemämme haastattelut sisälsivät piirteitä avoimesta ja teemahaastattelusta. Haastatteluihin olimme valmistelleet teemaa tukevan kysymysrunгон (Liite 1) jota noudatimme, kuitenkin ohjaten joustavasti haastattelua tilanteen ja saamiemme vastausten mukaan.

Kyselylomake (Liite 2) laadittiin toukokuussa 2014. Lomaketta testattiin kohderyhmän ulkopuolisella testiryhmällä, jotta varmistuimme siitä, että kysymykset ovat selkeät eikä niissä ole vääринymmärryksen vaaraa. Kun lomake oli valmis, lähetettiin se 25.6.2014 sähköpostitse kohderyhmälle. Vastausaikaa annettiin kuukausi, jonka katsoimme olevan riittävä. Kävimme Keravan Laureassa esittelemässä tutkimustamme opiskelijoille ja kartoitimme vapaaehtoisia syventäviin haastatteluihin. Jo valmistuneita opiskelijoita lähestyimme haastatteluja varten sosiaalisessa mediassa. Haastattelut suoritettiin touko- heinäkuun aikana 2014. Vastausajan puitteissa saimme 24 vastausta kyselylomakkeeseemme. Vastausprosentti oli 30. Vastaajista kaksi ei suorittanut kyselyä loppuun asti.

6.4.1 Kyselylomakkeen laadinta

Tutustuimme KvantiMOTV:n verkko-oppikirjasta kyselylomakkeen laadinnan teoriaan (KvantiMOTV 2010). Käytimme merkittävän määrän aikaa ja energiaa kyselylomakkeemme laadintaan, jotta tutkimuksemme olisi tieteellisesti mahdollisimman onnistunut. Kyselymme kohderyhmän ollessa virtuaaliopiskelijat, valikoitui sähköinen kyselylomake luontevaksi vaihtoehdoksi. Kohderyhmämme opiskelijat opiskelivat suomenkielisessä toteutuksessa, joten lomaketta ei tarvinnut laatia useilla kielillä. Kartoitimme erilaisia alustoja sähköiselle tutkimukselle. Päädyimme käyttämään KyselyNettiä, joka tarjosi sisällöltään tarpeisiimme riittävät työkalut ja oli ilmainen. KyselyNetti ei rajoittanut kysymysten tai osallistujien määrää, kysymystyyppejä oli paljon ja saadut vastaukset oli helposti analysoitavissa tai siirrettävissä analysointia varten esimerkiksi MS Excel:iin. Luottamuksen ja kiinnostuksen herättämiseksi laadimme kyselyn liitteeksi kohderyhmällemme saatekirjeen, jossa esittelimme itsemme ja tutkimuksemme.

Kyselylomakkeessamme tutkittavat teemat oli harkittu tutkimussuunnitelmaa tehdessämme. Joitain lisäyksiä ja tarkennuksia teemoihin tuli vielä lomakkeen suunnitteluvaiheessa. Teemoja olimme hahmotelleet koko opinnäytetyöprosessin ajan omiin kokemuksiin heijastaen. Olimme yhteydessä myös Laurean henkilökuntaan, mikäli heillä olisi joitain teemoja, joihin he haluaisivat saada vastauksia. Tutkittavia teemoja olivat:

- Taustatiedot (kohderyhmän sisäistä vertailua varten)
- Virtuaaliopiskelun työkalut
- Kurssivalikoima
- Opetus
- Viestintä
- Odotukset, ryhmäytyminen sekä motivaatio

Varsinaisen lomakkeen suunnittelutyön aloitimme määrittelemällä sen pituuden. Emme halunneet karkottaa vastaamisintoa liian pitkällä kyselyllä, mutta kyselyn tuli silti olla riittävän laaja kattamaan tutkimamme teemat. Tavoitteenamme oli luoda mahdollisimman selkeä ja looginen kokonaisuus, joten kyselylomakkeemme eteni teemoittain. Aina teeman vaihtuessa informoimme vastaajaa seuraavasta tutkittavasta teemasta ja annoimme ohjeet vastaamiseen. Varsinaisten kysymysten muotoiluun kiinnitimme erityistä huomiota ja testasimme kysymyksiä kohderyhmän ulkopuolisella testijoukolla varmistaaksemme sen, ettei kysymyksissä ollut väärinymmärryksen vaaraa. Visuaalisesti kyselylomakkeemme oli neutraali, eikä se herättänyt testiryhmässämme voimakkaita positiivisia tai negatiivisia tunteita. Lomakkeen alussa näkyvillä oli Laurean logo, jonka värit jatkuivat lomakkeen teemana. Otimme aikaa vastaamiseen kuluva ajasta ja tavoitteenamme oli, ettei vastaaminen kestäisi yli kahtakymmentä minuuttia.

Lomakkeen suunnitteluvaiheessa kokeilimme erilaisia kysymystyyppisiä. Hahmottelimme suljettuja ja avoimia kysymyksiä sekä erilaisia skaalakysymyksiä. Liian monet vastaus- ja kysymystyyppit tekivät mielestämme kyselystä sekavan ja päädyimme lopulta muuttamaan kaikki kysymykset viisiluokkaiseksi likert-asteikon skaalakysymyksiksi. Kysymykset sisälsivät viiden vaihtoehdon enemmän tai vähemmän -skaalan, jonka lisäksi oli vaihtoehto ”en osaa sanoa”. Likert-skaalalla pystyimme mittaamaan asenteita, mutta aineisto oli muutettavissa myös numeeriseksi analysointivaiheessa. Aineiston analysointia helpotti kysymysten yhtenäinen muoto. (KvantiMOTV 2007.)

Skaalakysymyksiä täydennettiin avoimilla vastauslaatikoilla kunkin teeman lopussa, jossa vastaaja sai halutessaan omin sanoin esittää näkemyksiään. Avoimilla vastauksilla saimme samal-

ta tutkimukseen osallistuvalla määrällisen aineiston lisäksi laadullista aineistoa. Tarkastelemalla laadullista ja määrällistä aineistoa pystyimme hahmottamaan kokonaisuuksia. Mikäli kysymyksissä olisi ollut väärinymmärryksiä, olisi se näkynyt ristiriitaisena aineistona. Täydentämällä määrällisiä kysymyksiä laadullisilla kysymyksillä, paransimme tutkimuksemme reliabiliteettia.

6.4.2 Haastattelujen toteuttaminen

Syventävät teemahaastattelut suoritettiin virtuaalisesti oppilaitoksemme tarjoamassa Adobe- etäkokousjärjestelmässä. Hyödynsimme haastattelutilanteessa kuulokkeiden ja mikrofonien lisäksi kameroita, joilla paransimme haastattelutilanteen vuorovaikutusta. Seitsemästä haastattelusta kaksi tehtiin puhelimitse, koska virtuaalisen kokoustilan kanssa oli teknisiä ongelmia. Virtuaalitalassa suoritettavat haastattelut tallennettiin sovelluskaupan ilmaisella ”recording lite” sovelluksella. Nauhoitusten lisäksi teimme haastatteluista tarkat muistiinpanot.

Haastattelu toteutettiin puolistrukturoituna, eli noudatimme kaikissa haastatteluissa löyhää kysymysrunkoa. Reagoimme saamiimme vastauksiin ja teimme tarkentavia jatkokysymyksiä. Vaikka runko oli sama, oli jokainen haastattelu yksilöllinen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Annoimme itsellemme vapauksia ohjata haastattelua tilanteen mukaan. Analysoimme haastattelujen aineistoa laadullisesti ja vertasimme kyselylomakkeista saatuun määrälliseen aineistoon, tavoitteenamme hahmottaa kokonaisvaltaisesti tutkimuksessamme käsiteltäviä teemoja.

7 Tutkimuksen tulokset

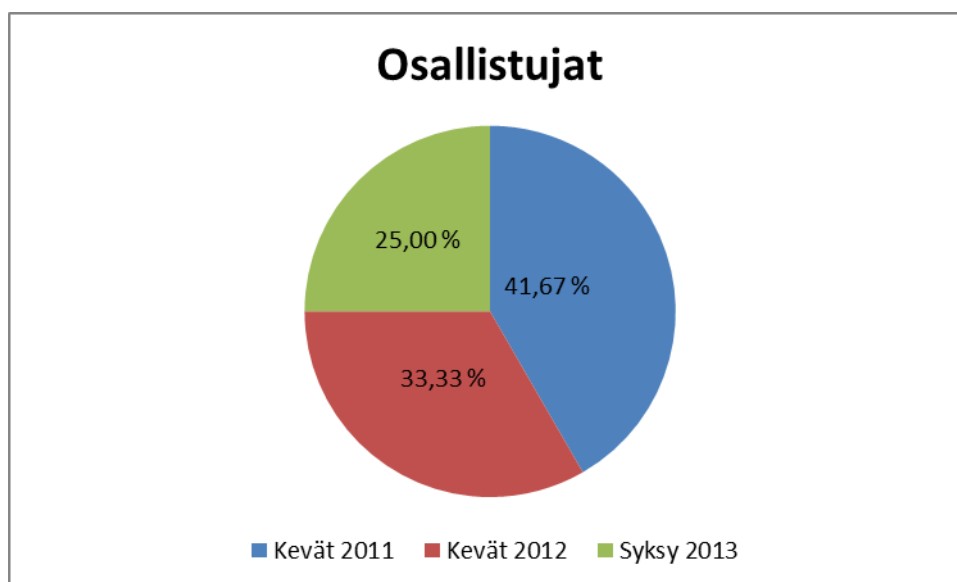
Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kyselytutkimus - ja teemahaastattelumenetelmillä Laurea-ammattikorkeakoulun virtuaaliopiskelijoiden kokemuksia virtuaaliopiskelusta, odotuksista, toiveista ja motivaatiosta ja arvioida ohjauksen ja motivaation vaikutusta toisiinsa. Virtuaalisuus, ajasta ja paikasta riippumaton opiskelu, on opintojen aloittamiseen tärkeä sytyke. Pitkäjänteiseen opiskeluun vaikuttavat ennen kaikkea motivaatio ja sen ylläpitämisen keinot yhdessä ohjauksen ja opiskeluidentiteetin kanssa. Eri vuosikurssien opiskelijoiden vastauksia vertaillaan toisiinsa vain jos vastaukset eroavat suuresti. Tällöin pystytään toteamaan eri vuosikurssien opiskelijoiden kokemat erot ja mahdollisten muutosten vaikutus opiskelukokemuksiin.

Linkki sähköiseen kyselytutkimukseen lähetettiin 80 opiskelijalle. Vastausaikaa oli neljä viikkoa kesä-heinäkuun aikana. Kyselyyn vastasi 24, joista 22 opiskelijaa vastasi kyselyyn loppuun asti.

Taustatietojen jälkeen vastaajien kokemuksia ja näkemyksiä eri teemoista kartoitettiin erilaisten väittämien kautta viisiasteista likert-skaalaa hyödyntäen. Skaalassa oli valittavana viisi vaihtoehtoa, jossa toisessa päässä oli vaihtoehto ”täysin erimieltä” ja toisessa ”täysin samaa mieltä”. Lisäksi oli kuudes vaihtoehto ”en osaa sanoa”.

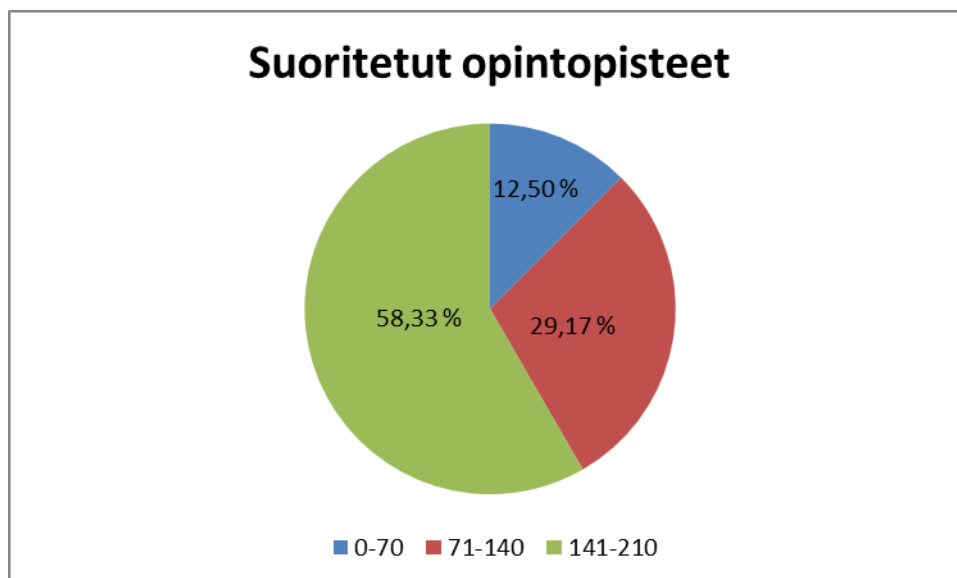
7.1 Vastaajien taustatiedot

Vastaajien taustatiedoiksi valittiin opintojen aloitusvuosi, suoritettujen opintojen määrä sekä perustelut virtuaalimuotoiseen opiskeluun hakeutumiselle. Alkuvaiheen ja opintonsa päättämässä olevien kokemukset opinnoista ja muuttuneiden käytäntöjen tulokset näkyvät vastauksista. Vastaajista 10 kuului vuonna 2011 aloittaneiden ryhmään, kuusi vuoden 2012 ryhmään ja kahdeksan vuoden 2013 ryhmään. Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien osuudet opintojen aloitusvuosittain.

Kuvio 1: Osallistujat

Vastaajista kolmella on suoritettuna 0-70 opintopistettä, seitsemällä 71-140 opintopistettä ja 14 vastaajaa on suorittanut ainakin kaksi kolmasosaa tutkinnostaan, eli opintopisteitä on suoritettuna 141 -210. Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien osuudet suoritettujen opintopisteiden perusteella.

Kuvio 2: Suoritetut opintopisteet

Syyt hakeutua virtuaaliopetuksen piiriin päivä- tai iltaopintojen sijaan ovat samankaltaisia. Työn, opiskelun ja perhe-elämän joustava yhdistäminen ja oletus kätevästä, paikasta riippumattomasta opiskelusta, ovat yleisimpiä syitä hakeutua virtuaaliopiskelijaksi. Internetin välityksellä opiskeleminen koetaan myös tärkeäksi osaksi nykypäivää. Teemahaastattelussa edellä mainitut seikat vahvistuivat entisestään. *”Ei läsnäolopakkoa monta kertaa viikossa. Ihan mahdotonta yhdistää lapsi, työ ja muut velvoitteet opiskeluun. Kokopäiväiseksi opiskelijaksi heittäytyminen puolestaan olisi ollut taloudellisesti mahdotonta.”*

7.2 Virtuaaliset työkalut ja niiden käytön perehdytys

Selvitimme vastaajien kokemuksia virtuaaliopinnoissa hyödynnettävien teknisten työkalujen käytöstä ja käyttöön perehdytyksestä. Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien kokemuksia teknisten työkalujen perehdytykseen vuosikursseittain.

Kuvio 3: Perehdytys teknisiin työkaluihin virtuaaliopetuksessa

Vastaajista 30 % on sitä mieltä, että on saanut riittävän perehdytyksen teknisten työkalujen käyttöön. Sama määrä vastaajia on osittain eri mieltä, eli kokevat perehdytyksen ja teknisen tuen olleen riittämättömiä. Vuonna 2013 aloittaneet opiskelijat ovat vähiten tyytyväisiä perehdytykseen, vuosikurssin 2012 opiskelijat puolestaan tyytyväisimpiä.

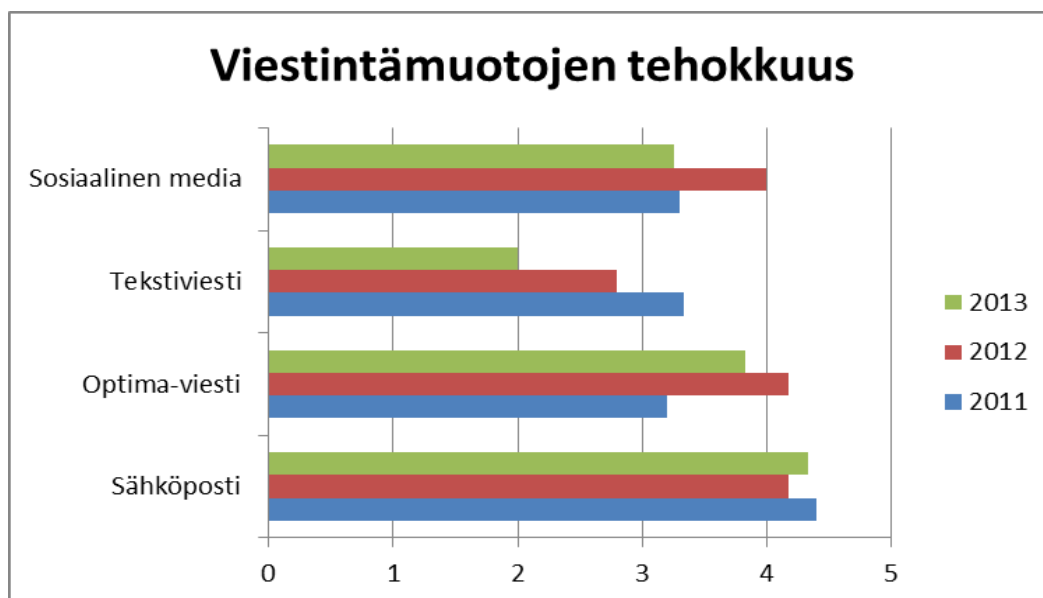
Haastatteluissa ja kyselyn avoimissa vastausosioissa kartoitettiin tarkemmin vastaajien kokemuksia teknisistä työkaluista. Adobe'n etäkokousjärjestelmä toimi hyvin, mutta haasteita tuottavat ryhmätyötilojen vähyys ja opiskelijoiden käyttäjäoikeudet. Liki jokaisella kurssilla on tehtävänä ryhmätöitä. Opiskelijat asuvat hajallaan ja ryhmätöiden tekeminen kasvokkain koetaan hankalaksi eikä opiskelumuodolle tarkoituksenmukaiseksi. Kullakin vuosikurssilla on oma Adobe- etäkokousryhmätila. Ryhmiä on useita ja työskentelytilassa ruuhkaa. Oman ryhmän sisällä yhteisen aikataulun sopiminen ei ole aina helppoa, saati sitten muiden ryhmien kanssa ryhmätyötiloista sopiminen. Käyttäjäoikeusongelmat näkyvät siten, että jos tehtävänantoon kuuluu esimerkiksi nauhoitus, tarvitaan paikalle opettaja tai tekninen tukihenkilö laittamaan nauhoitus päälle.

SoleOpsin, Optiman ja muiden sovellusten, kuten Liven ja Lauruksen käyttöön toivotaan lisää perehdytystä. *"Virtuaaliopinnoissa käytettävät työkalut olisi hyvä esitellä käytännönläheisemmin alussa. Ensimmäiset kuukaudet menivät sekoillessa Optiman, SoleOpsin, Lauruksen ja Liven välillä, eikä oikein tiennyt mitä olisi pitänyt seurata ja mitä mistäkin löytää, pitääkö johonkin ilmoittautua vai ei."* Teknisiin asioihin liittyvät ongelmat voivat tuntua ylitseppäsemättömiltä, kuten eräs vastaaja toteaa: *"Ajattelin syksyllä lopettaa koulun, koska työskentelytapa oli kaoottinen."* Avoimissa vastauksissa ilmeni myös opiskelijoiden yksinäisydentuntei-

ta teknisten ongelmien suhteen; *”Käytänteet voivat helposti jäädä hämäränpeittoon. Apua ei ole saatavilla iltaisin tai viikonloppuisin. Ohjeiden pitäisi olla selkeät ja verkossa helposti saatavilla.”* *”Opintojen alussa, ensimmäisenä lähipäivänä, tietoa tuli runsaasti, orientoituminen opiskeluun, tutustuminen opiskelukavereihin ja opettajiin ja kurssialustukset veivät ajan ja huomion.”* Yhdessä haastattelussa opiskelija ehdotti päivää, jolloin keskityttäisiin vain teknisiin työkaluihin, niiden käyttöön ja sisältöön. Itse opiskelulle jäisi enemmän aikaa ja se olisi sujuvampaa, jos perusasioiden ihmettelyyn ei menisi niin paljon resursseja. Perehdytys teemana herätti paljon mielipiteitä ja kehitysehdotuksia, mutta silti numeerisen arvioinnin keskiarvo oli yli kolme. Onnistunut perehdytys koetaan erittäin tärkeäksi osaksi opintojen onnistumista.

Koulun tarjoamien alustojen lisäksi sosiaalinen media nostettiin esille yhtenä työkaluna ryhmätöissä ja ryhmäytymisessä. *”Virtuaaliopiskelijan viestintä pitää suunnata sellaisiin kohteisiin jota hän käyttää koko ajan. Siksi esim Facebook on tehokkaampi ryhmäytymisen väline kuin Optima. Optima on toki hyvä lisätyökalu, mutta sinne pitää aina erikseen mennä.”* Sosiaalisella medialla ryhmän tavoittaminen koetaan tehokkaaksi, mutta myös osittain ongelmalliseksi; *”Sosiaalisen median kanssa tulee huomioida, etteivät kaikki halua sinne perustaa profiilia. Itse en olisi koskaan halunnut mennä Facebookiin, mutta opiskelun edetessä totesin, että en saa opintoja suoritettua, ellen sinne kirjaudu. Tällaista velvoitetta ei opiskelijalle tulisi asettaa, vaan löytää keinot viestiä ilman julkisen profiilin perustamista.”*

Vastaajat arvioivat teknisten työkalujen soveltuvuutta virtuaalioppilaiden ja koulun väliseen viestintään. Kyselyssä tarjolla olevia alustoja viestinnälle olivat sähköposti, Optima, sosiaalinen media ja tekstiviesti. Sähköposti koetaan kaikkien ryhmien parissa tehokkaimmaksi viestintäkanavaksi. Muut alustat jakavat enemmän mielipiteitä eri ryhmien välillä. Suurin hajonta on tekstiviestien arvioinnissa viestintävälineenä. Vuosikurssin 2011 opiskelijat arvioivat tekstiviestien tehokkuudeksi keskiarvon 3,33, kun taas vuosikurssin 2013 opiskelijat arvioivat tekstiviestin arvoksi 2. Seuraavassa kuviossa on esitelty eri viestintäkanavien saamia keskiarvoja tehokkuudesta vuosikursseittain.

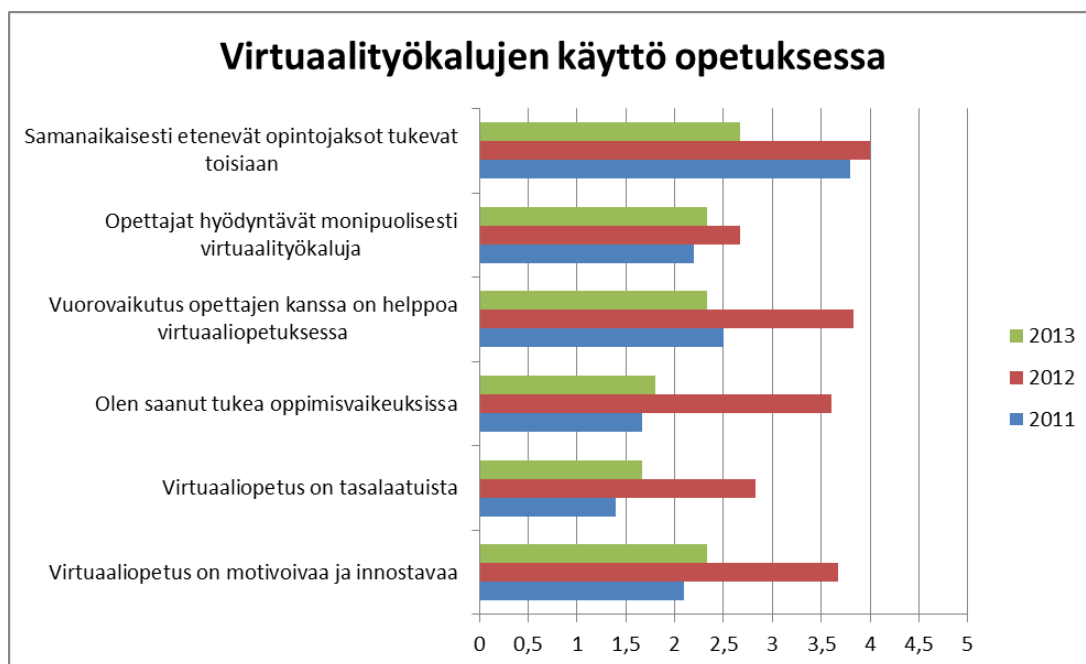
Kuvio 4: Viestintämuotojen tehokkuus

7.3 Virtuaalityökalujen käyttö opetuksessa

Kuviossa 5 kuvataan vastaajien kokemuksia virtuaalityökalujen käytöstä opetuksessa, vuorovaikutuksessa ja ohjaamisessa. Vastaajat ovat pääosin hyvin tyytyväisiä pakollisten opintojaksojen toteutukseen siten, että samanaikaisesti etenevät opintojaksot tukevat toisiaan. Virtuaalityökalujen hyödyntäminen opetuksessa jakaa mielipiteitä. Vuosikurssin 2012 opiskelijat ovat tyytyväisimpiä, vuoden 2011 puolestaan tyytymättömiä.

Avoimista vastauksista ja haastatteluista nousee esille erot opettajien välillä. Osa opettajista käyttää virtuaaliopiskelun työkaluja, kuten Adobe-etäkokousjärjestelmää monipuolisesti ja luontevasti. Ohjelmien ominaisuuksista otetaan kaikki hyöty irti. *”Etäluennon aikana sujahdetaan vauhdikkaasti isosta ryhmästä pienryhmiin ja takaisin. Välillä vastataan kysymyksiin äänestämällä, viittaamalla. Chat-boksissa ajatukset vaihtuvat muita häiritsemättä.”* *”Osa opettajista on käyttänyt todella hyvin virtuaaliopiskelun työkaluja ja onnistunut luomaan sellaisen opetuskokonaisuuden, jossa ei ole jäänyt mitään epäselvää, opetus on ollut innostavaa ja opiskelijat ovat onnistuneet ryhmäytymään ja vaihtamaan vinkkejä, mielipiteitä ja keskustelemaan asioista.”* Positiivisten kokemusten lisäksi toisesta ääripäästä löytyy selkeitä puutteita opettajien teknisessä osaamisessa. *”Erot opettajien teknisissä valmiuksissa olivat huomattavia. Joskus opettaja saattoi kirjoittaa jotakin paperille ja näyttää paperia kameralle kun ei osannut hyödyntää työkalujansa.”* *”Ongelmana on virtuaaliopetuksen laadun suuret heitellyt. Osa opettajista käytti etäyhteyttä niin kömpelösti että aikaa kului suoraan sanoen hysteriseen nauramiseen.”* Eroja opettajien valmiuksissa koetaan olevan myös kurssimateriaalin suhteen; *”Jos opettaja ei osaa edes tehdä omasta opetusmateriaalista sellaista, että se näkyisi virtuaaliluokalle, niin ollaan aika alkeissa.”*

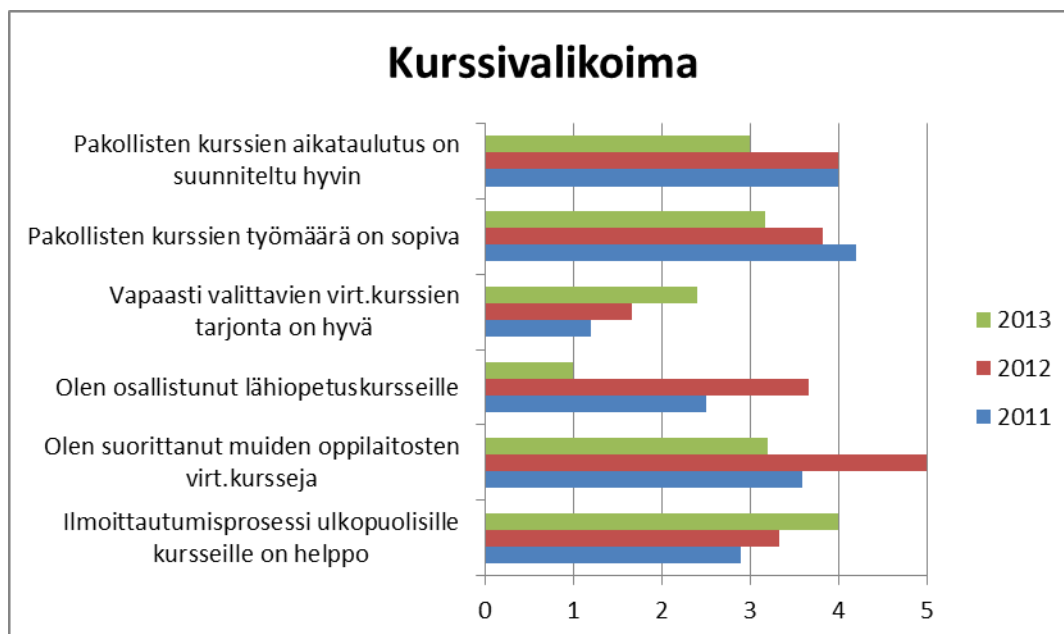
Vuorovaikutuksen opettajien kanssa virtuaaliluentojen aikana ovat helpoksi kokeneet etenkin vuosikurssin 2012 opiskelijat, joiden vastausten keskiarvo on 3,83. Vuosikurssin 2013 opiskelijat ovat vähiten tyytyväisiä. Vuorovaikutuksen onnistuminen on vastausten perusteella suoraan verrannollinen virtuaaliopiskelun Laureassa kokemiseen motivoivana ja innostavana. Vuosikurssin 2012 vastausten keskiarvo on 3,67, ja he ovat tyytyväisimpiä saamaansa apuun oppimisvaikeuksissa.

Kuvio 5: Virtuaalityökalujen käyttö opetuksessa

7.4 Kurssivalikoima

Laurean pakollisten kurssien suunnitteluun, aikataulutukseen ja työmäärään ollaan tyytyväisiä. Vapaasti valittavien virtuaalikirssien tarjontaan puolestaan ei. Tähän liittyen 30 % vastaajista on osallistunut lähiopetuksena järjestettäville kurseille. Sopivaa tarjontaa ei ole ollut, tai kurssi ei ole sopinut omaan aikatauluun. Liki 60 % vastaajista on osallistunut muiden oppilaitosten, Virtuaaliammattikorkeakoulun tai FUAS:in verkkokursseille. Ilmoittautumisprosessi Laurean ulkopuolisille kurseille mielletään pääasiassa helpoksi. Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien kokemuksia kurssivalikoimasta vuosikursseittain.

Kuvio 6: Kurssivalikoima

Syventäviin opintoihin kuuluvien virtuaalikurssien tarjonta koetaan suppeaksi ja supistuneen entisestään opintojen edetessä. Haastatteluvastauksissa kehitysehdotukseksi nousee järkevien kokonaisuuksien rakentaminen ja käytännönläheisten tehtävien, esimerkiksi kirjallisten töiden tai erilaisten hankkeiden avulla. Monet vastaajat kokevat omien tietoteknisten taitojensa olevan heikot suhteessa työelämän tarpeisiin. Työelämän tietotekniikan kursseille koetaan lisää tarvetta kurssivalikoimaan. *”Erialaisten sähköisten kalenterijärjestelmien, erilaisten pilvipalveluiden, työryhmätyökalujen, kotisivujen päivittämisen jne. opetus olisi hyvä lisä opintoihin. Usein se vasta valmistunut opiskelija on se jonka osaamiseen näiden suhteen työnantajat luottavat.”*

Vastaajat kokevat, ettei osallistumalla ainoastaan Laurean tarjoamiin virtuaalitoteutuksen kursseihin, olisi mahdollista saavuttaa riittävää opintopistemäärää valmistumiselle. Virtuaaliammattikorkeakoulu ja FUAS koetaan välttämättöminä opintopisteiden suorittamisen kannalta. *”Valinnaisten kurssien tarjonta oli äärimmäisen surkeaa taloushallinnon puolella. Virtuaali amk pelasti opintoni.”* *”Huomioitava on kuitenkin, ettei arjen kiireiden ohessa vapaaajallaan opiskeleva aikuinen halua välttämättä kerätä kursseja kasaan opintopisteitä varten, vaan päämääränä on uuden oppiminen.”*

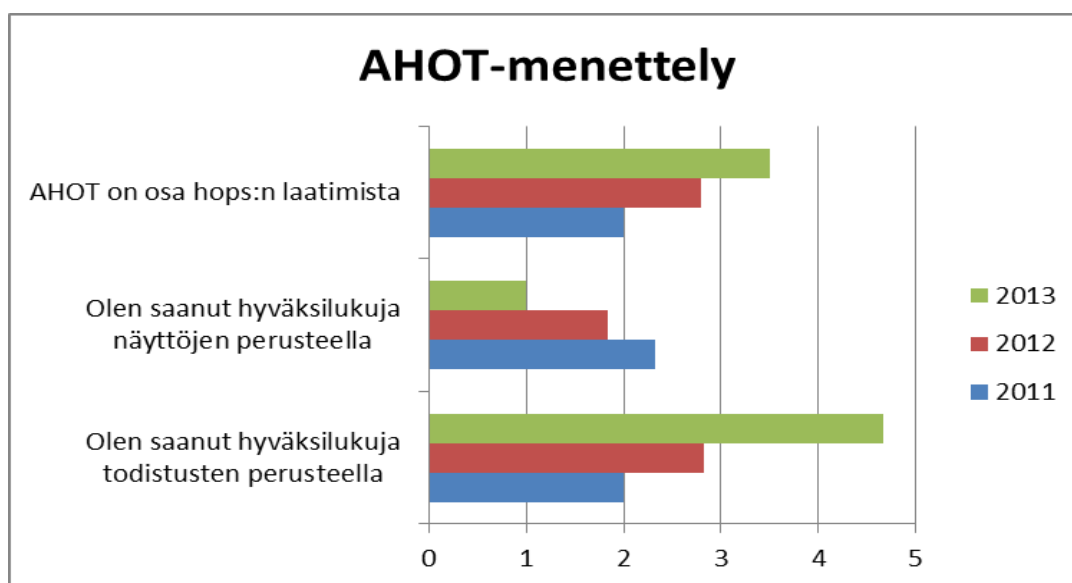
7.5 AHOT-menettely

AHOT-menettely, eli aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen, nousee sekä kyselyssä, että haastatteluissa kiperäksi aiheeksi. 18 % prosenttia vastaajista on saanut hyväksiluetta opintosisältöjä todistusten perusteella, 9 % näyttöjen perusteella. Kahdeksan vastaajaa ei

osaa sanoa, onko saanut AHOT-menettelyllä hyväksilukuja. Avoimissa palautteissa ilmenee, että perusohjeistus AHOT:sta on ollut puutteellista, käytännön opastus vähäistä ja itse prosessi monimutkainen, vaikea ja sekava. AHOT-prosessin monimutkaisten käytäntöjen selvittäminen, moni vastaaja on kokenut kurssien suorittamisen olevan helpompi vaihtoehto kuin hyväksiluku. ”Jos kirjanpitäjänä vuosia työskennellyt henkilö istuu kirjanpidon peruskurssilla siksi, että hyväksiluku on vaivalloisempaa kuin tehtävienteko, niin ei se nyt ihan oikein mene.”

”Olin kuvitellut että työskenneltyäni 25 vuotta soveltuvalla alalla suurimman osan ajasta johtavassa asemassa ja esimiestehtävissä, joihin minulta puuttui soveltuva koulutus, ja jota nyt hain Laureasta, että jotakin osaamisestani olisin voinut osoittaa AHOT menettelyn kautta. Kävi kuitenkin ilmi, ettei siihen mitenkään kannustettu ja tiedon ja tilaisuuksien selvittäminen oli erittäin työlästä. Kerran onnistuin selvittämään, mitä yhden kurssin osalta mahdollisesti olisi vaadittu AHOT menettelyä varten ja totesin, että pääsen helpommalla käymällä itse kurssin.”

Haastatteluissa nousee esille toive AHOT-menettelyn muokkaamisesta siten, että opiskelijoita autettaisiin ja ohjattaisiin löytämään ja nimeämään ne osaamisalueensa, joilla heillä jo on kattavaa osaamista ja kokemusta. Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien kokemuksia AHOT-menettelystä vuosikursseittain.

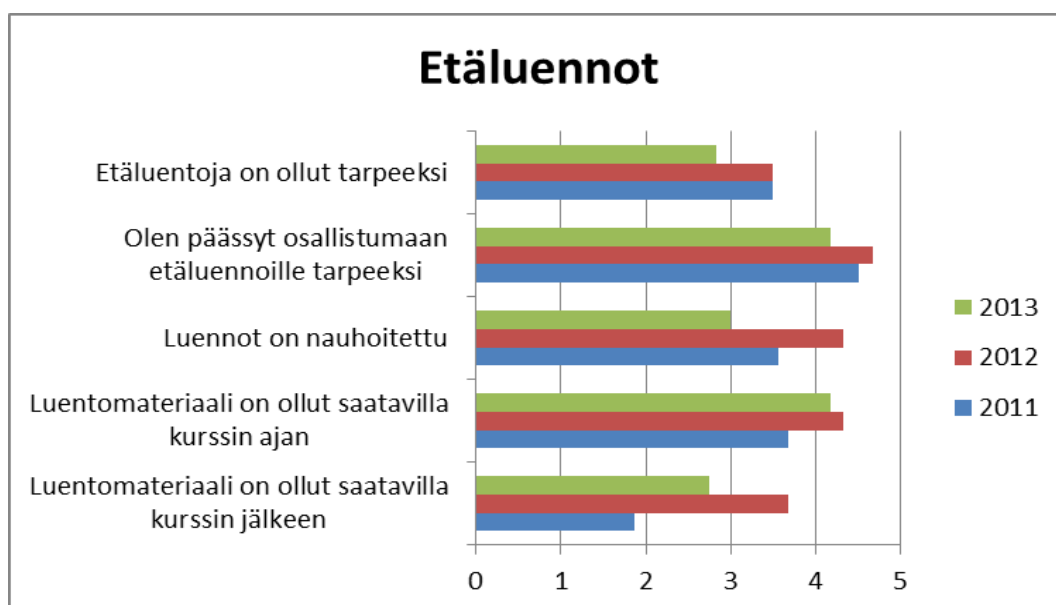
Kuvio 7: AHOT-menettely

7.6 Etäluennot

Virtuaaliopiskelussa tyypillinen opetusmenetelmä on etäluento. Etäluentojen määrä on vaihdellut. Vuonna 2011 aloittaneet opiskelijat ovat tutkimuksen mukaan tyytyväisimpiä etäluentojen määrään, vuoden 2013 aloitusryhmässä opiskelevat puolestaan tyytymättömiä. Ensimmäisellä ryhmällä etäluentoja on ollut viikoittain. Myöhemmin aloittaneilla ryhmillä etäluentojen määrä koetaan liian vähäiseksi. Osallistumismahdollisuus on kaikissa ryhmissä ollut

hyvä. Myös nauhoituksiin ollaan tyytyväisiä. Luentomateriaali on ollut hyvin saatavilla koko kurssin ajan, mutta sen toivottaisiin olevan saatavilla myös kurssin jälkeen. Myös haastatte- luissa saadut vastaukset tukevat tutkimuksen tuloksia negatiivisesta kehityksestä etäluentojen määrässä. Joissain kursseissa suoritusmenetelmänä ovat olleet tehtävät ja tentti, mikä ei so- pinut kaikille vastaajille. *”Mielestäni ammattikorkeakoulun opintoihin kuuluisi aina sisältyä opetusta, edes nauhoitettujen luentojen muodossa. En tiedä ketä kyseinen käytäntö palve- lee, ei ainakaan opiskelijoita. Ymmärrän, että virtuaalipuolella opiskelun kuuluukin olla hy- vin itsenäistä, mutta liian itsenäiseksi touhu ei saisi mennä.”*

Etäluentojen määrän suhteuttaminen kursseihin koetaan osittain epäonnistuneeksi. *”Oli äly- töntä että kaikille vaikeista kursseista (kirjanpito, budjetointi, matematiikka) ei ollut luen- toja ollenkaan tai erittäin vähän mutta joistakin helpommista oli monta tuntia viikossa. Esim kurssi jossa joka viikko jokainen teki pp-esityksen samasta aiheesta (esim ympäristövastuu) ja luennolla kuunneltiin kaikki 20 esitystä samasta aiheesta. Ja näitä koko kurssin läpi joka viikko. Samalla kirjanpidon opetusta oli n. 1h viikossa ja aihe oli suurimmalle osalle todella hankala.”* Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien kokemuksia etäluennoista vuosikursseit- tain.

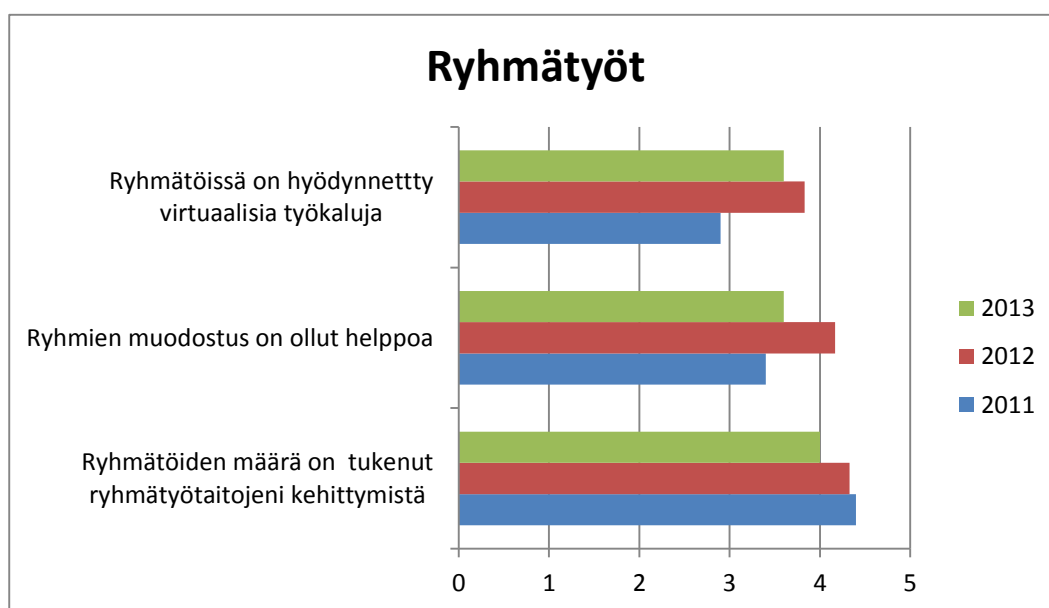

Kuvio 8: Etäluennot

7.7 Ryhmätyöt

Ryhmätyötaitoja tarvitaan työelämässä ja harvemmin omaa tiimiään saa valita. Erilaisissa ryhmissä työskentelyssä ryhmätyötaitojen merkitys korostuu. Ryhmätyöt on tavallinen opiske- lumuoto myös virtuaaliopinnoissa. Tutkimuksessamme selvitettiin vastaajien mielipiteitä ja kokemuksia ryhmätöistä. Kuviossa 9 on jaoteltu vastaukset vuosikursseittain.

Väittämät ryhmätöiden suhteen ovat saaneet hyviä keskiarvoja. Erityisesti ryhmätöiden määrän koetaan tukeneen hyvin vastaajien ryhmätyötaitojen kehittymistä kaikkien vuosikurssien kesken. Kuitenkin avoimissa vastauksissa ja haastatteluissa ilmeni myös tarve itsenäisempään työskentelymalliin. Ryhmätöitä koettiin olevan määrällisesti liikaa ja itsenäisen työskentelyn olevan sopivampi tapa työskennellä ajasta ja paikasta riippumattomalle virtuaaliopiskelijalle. Vastausten ristiriitaisuus osoittaa kokemusten ryhmätöiden eduista olevan hankaluuksia suurempia.

Kuvio 9: Ryhmätyöt

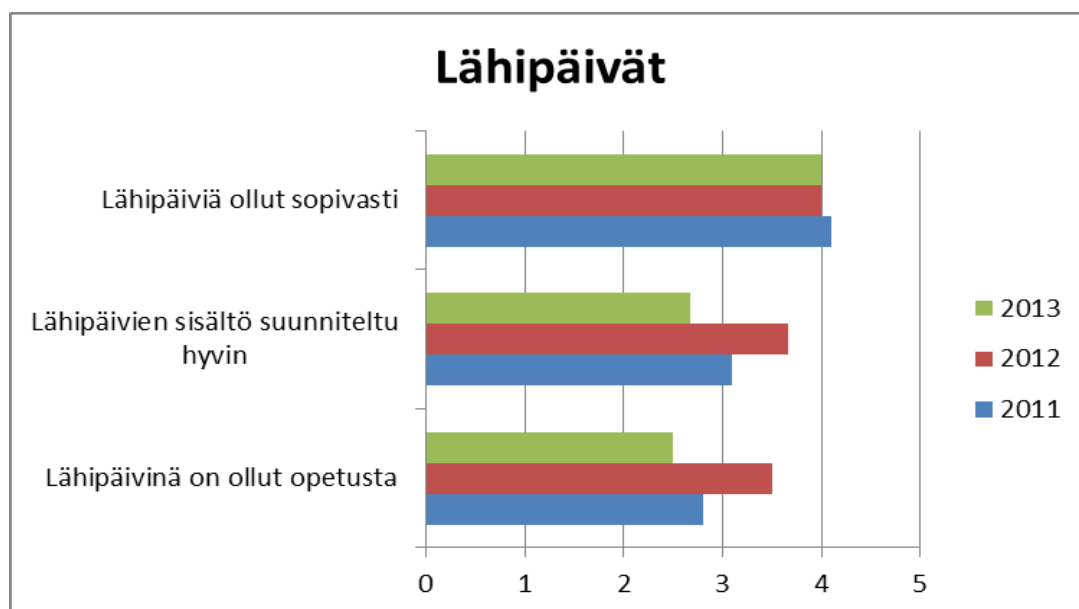
Suurin osa vastaajista on käyttänyt oppilaitoksen tarjoamia virtuaalityökaluja ryhmätöiden teossa. Haasteita ovat tuottaneet aikataulujen yhteensovittaminen, ryhmän muodostus vieraiden kurssilaisten kanssa, erilaiset tavoitteet ja työskentelytavat. Virtuaalisuus tuo ryhmätöihin omat mausteensa, sillä *”koska emme koskaan näe toisiamme, vuorovaikutus on välillä haastavaa ja vie energiaa oppimiselta. Persoonat vaikuttavat liikaa ja viestinnän laatu ja merkitys korostuu suuresti”*. Ryhmätöiden hyväksi puoleksi eräs haastateltava ilmoittaa, että jos tekee ryhmässä töitä, on pakko tehdä hyvää jälkeä. *”Parhaimmillaan ryhmätyön tekeminen on arvokas osa oppimista ja tärkeä tekijä etenkin ryhmäytymisessä.”*

7.8 Lähipäivät ja tenttimuodot

Lähipäiviä virtuaaliopinnoissa on ollut muutama lukuvuoden aikana. Käytännössä lähipäivinä on suoritettu tenttejä, esitetty ryhmätöiden tuloksia tai alustettu seuraavaksi alkavia kursseja. Vastausten perusteella lähipäivien määrään ollaan tyytyväisiä vastausten keskiarvon ollessa 4,05. Lähipäivien sisältöön toivotaan avointen vastausten ja haastatteluiden perusteella

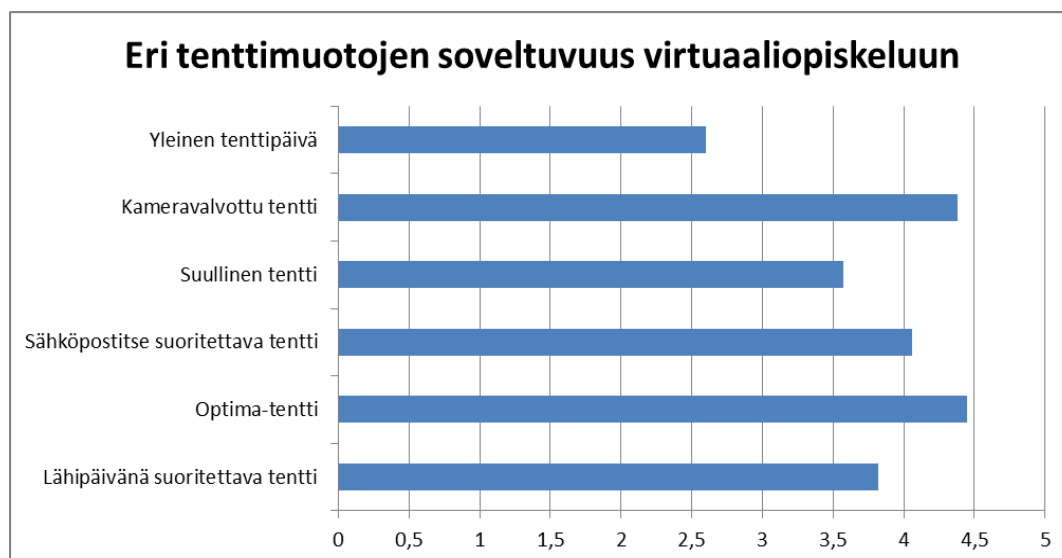
enemmän opetusta, aikaa käydä läpi opiskeluun liittyviä käytännön asioita ja vähemmän tenttejä. Lähipäivien sisältöön ja määrään ovat tyytyväisimpiä vuosikurssin 2012 opiskelijat.

”Toistaiseksi onnistunut lähipäivät sen puolesta, että tentit aamupäivästä ja muut päivän ohjelmat sen jälkeen.” Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien kokemuksia lähipäivistä vuosikursseittain.

Kuvio 10: Lähipäivät

Tutkimuksessa kartoitettiin vastaajien näkemyksiä erilaisten tenttikäytäntöjen soveltuvuudesta virtuaaliopiskeluun. Tutkimuksessa arvioitavia tenttimuotoja oli yleinen tenttipäivä, kameravalvottu tentti, suullinen tentti, sähköpostitse suoritettava tentti, Optima-tentti sekä lähipäivänä suoritettava tentti. Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien kokemuksia eri tenttimuotojen soveltuvuudesta virtuaaliopiskeluun.

Kuvio 11: Eri tenttimuotojen soveltuvuus virtuaaliopiskeluun

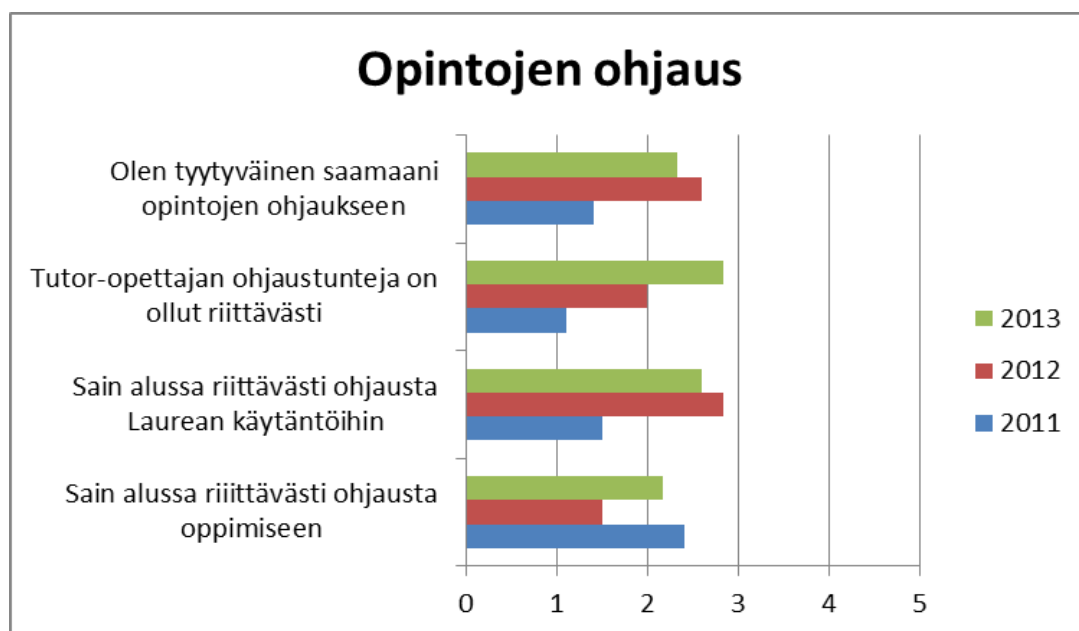
Yleinen tenttipäivä koetaan vastaajien kesken vähiten soveltuvaiksi tenttimuodoksi virtuaaliopiskeluun. Soveltuvimmiksi tenttimuodoiksi koetaan Optima-tentti ja kameravalvottu tentti. Lähipäivänä suoritettavan tentin soveltuvuus koetaan hyväksi keskiarvolla 3,82. Kuitenkin avoimissa vastauksissa ja haastatteluissa nousi esille käytännön haasteita lähipäivien tenttien suhteen. Vastaajat kokevat yksittäisille lähipäiville kertyvän liikaa tenttejä tehden lähipäivistä ja niihin valmistautumisesta liian raskasta. *”Jotkut lähipäivät olivat turhan rankkoja, kun samana päivänä saattoi olla useampi tentti ja esityksiä.”* *”Lähipäivät olivat buukattu täyteen erilaisia tenttejä, joka teki lähipäivistä raskaita. Olisin itse kuitenkin uskonut, että jotkut tenteistä olisi voinut tehdä myös virtuaalisesti.”* Yksi vastaaja kokee lähipäivien mahdollistaman valvonnan tenteille tarpeettomaksi. Hänen arvionsa mukaan aikuisopiskelijan riski syyllistyä vilppiin tentissä on pieni ja tentit voisi siksi suorittaa virtuaalisesti. *”Aikuinen opiskelee oppiakseen uutta, ei arvosanojen takia.”*

7.9 Opintojen ohjaus

Opintojen ohjaus kokonaisuutena koetaan vastaajien kesken heikoksi. Keskiarvo kaikkien vastaajien kesken ohjauksesta on 1,95. *”Ohjaus on puutteellista. Perusasiat ovat jonkin verran epäselviä. Laurean oppaita olen lukenut, mutta niiden jälkeen jää jonkin verran epäselviä asioita.”* Opintojen ohjaukseen tyytyväisimpiä ovat vuosikurssin 2012 opiskelijat. Vuosikurssin 2013 opiskelijat ovat puolestaan tyytymättömiä. Toisaalta jälkimmäiset kokevat saaneensa riittävimmin ohjausta itse oppimiseen opintojen alussa. Kommentteissa ja haastatteluissa nousee pinnalle opiskelijoiden omat näkemykset aikuisopiskelijana olemisesta. *”Aikuisopiskelijan kuuluu olla itseohjautuva, etsiä tarvitsemaansa tietoa itsenäisesti ja toimia aktiivisesti ja määrätietoisesti.”*

Yhdeksi konkreettiseksi ohjaukselliseksi puutteeksi koetaan opettajien heikko tavoitettavuus. Vastaajat kokevat virtuaaliopiskelijoina kommunikoinnin haastavaksi, koska opiskelijat ovat päivisin töissä eivätkä voi tavata päiväopiskelijan tavoin opettajaa kasvokkain. Vastauksissa korostuu tyytymättömyys opettajien kommunikointiin. Kurssien opettajien lisäksi myös tutorien ja opinto-ohjaajan koetaan vastaavan sähköpostiviesteihin hitaasti tai ei ollenkaan. Osa vastaajista on lähestynyt ongelmatilanteessa vastauksetta jääneenä myös muita opettajia, mutta saanut vastauksen ”asia ei minulle kuulu”. *”Huvittavaa, että koulussa opetetaan juuri-kin virtuaaliviestinnän tärkeyttä jne, mutta oppilaitoksen opettajat eivät itse toteuta sitä.”* *”Opo ei vastaa mihinkään viesteihin. Tieto ei opintojen etenemisestä tai muista niihin liittyvistä kysymyksistä ei kulje. Käytännönjärjestelyt ovat usein sekavia.”* Yksi vastaaja jopa esitti, ettei jatkossa virtuaalikursseille tulisi enää päästää opettajia, jotka eivät ole aiemmin olleet viestinnässä aktiivisia.

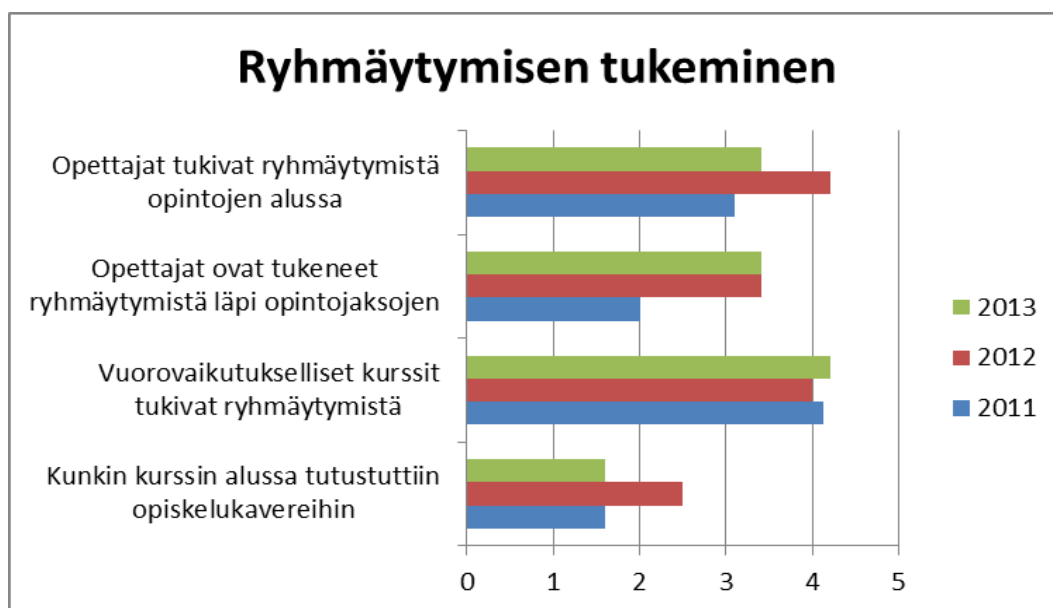
Ohjauksen puutteellisuus ilmenee vastaajien kokemana epätietoisuutena opintoihin liittyvistä asioista. On asioita, joita ei osaa selvittää, jos ei tiedä tarvitsevasa niitä. *”Sanakirja voisi olla hyvä. Lyhyet selostukset mitä kullakin termillä tarkoitetaan. Vaikka AHOT ja niin edelleen”.* Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien kokemuksia opintojen ohjaamisesta vuosikursseittain.

Kuvio 12: Opintojen ohjaus

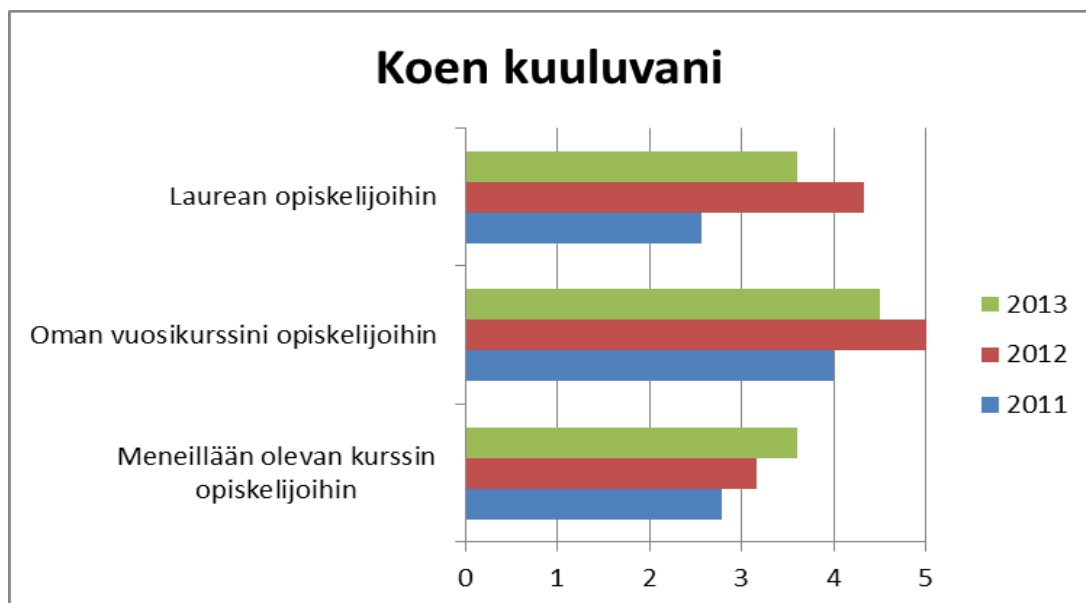
7.10 Ryhmäytymisen tukeminen

Yhteisöllisyyden katsotaan lisäävän tuottavuutta, kilpailukykyä ja hyvinvointia. Ryhmäytymisprosessi on askel kohti yhteisöllisyyttä. Virtuaaliopiskelijat tapaavat toisiaan varsin harvoin. Yhteisten projektien läpivientiä helpottaa jos tuntee edes hiukan opiskelukavereitaan. Opin-
tojen tai yksittäisen kurssin alkuvaiheessa tuettu ryhmäytyminen ja henkilökohtaisen oppimisprosessin käynnistäminen auttaa opinnoissa onnistumista ja sitä myöten tutkitusti vähentää opintojen keskeyttämisiä. (Haapanen, Hakosalo, Kähkönen & Vääränen 2010.) Kuviossa 12 on esitelty vastaajien kokemuksia ryhmäytymisen tukemisesta. Vastaajat ovat pääosin tyytyväisiä opettajien toimintaan ryhmäytymisen tukijoina. Vuorovaikutukselliset kurssit tukevat ryhmäytymistä. Kurssien alussa tulisi kuitenkin enemmän panostaa opiskelukavereihin tutustumista. Ryhmähenkeen positiivisesti vaikuttaviksi tekijöiksi vastaajat kokevat ryhmätyöt, lähipäivät, yhteiset kokemukset, vertaistuen, sosiaalisen median, sekä samankaltaiset elämäntilanteet.

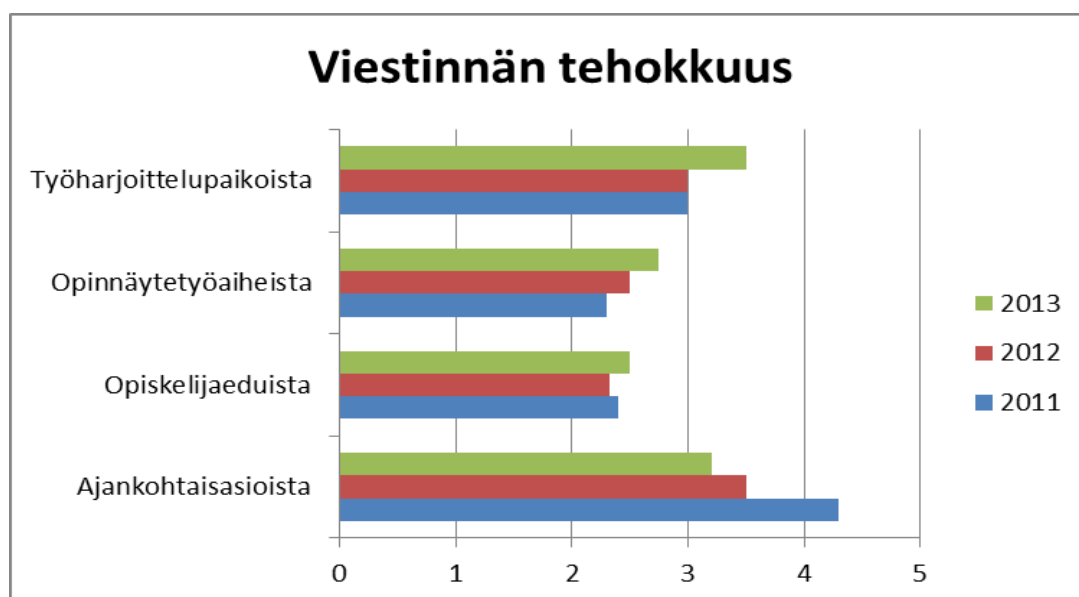
Kuvio 13: Ryhmäytymisen tukeminen

Virtuaaliopiskelijoiden kokema irrallisuus ja erillisyys oppilaitoksesta ja muista opiskelijoista näkyy tutkimustuloksissa. Kysyimme vastaajilta mihin laurealaiseen ryhmään he tuntevat kuuluvansa. Vaihtoehdot olivat Laurean opiskelijoihin, oman vuosikurssin opiskelijoihin tai meillä olevan kurssin opiskelijoihin. Suurin osa vastaajista kokee omimmakseen oman vuosikurssinsa. Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien kokemuksia eri ryhmiin kuulumisesta vuosikursseittain.

Kuvio 14: Koen kuuluvani

Haastatteluissa ja avoimissa kysymyksissä ilmennyt irrallisuuden tunne ei ilmene kaikin osaluokoin opiskelijoiden kokemuksissa koulun viestinnän tehokkuudesta. Vuosikurssin 2011 opiskelijat kokevat Laurean ajankohtaisista asioista tiedottamisen tehokkaaksi yli neljän keskiarvolla. Myöhemmät vuosikurssit kokevat viestinnän tehokkuuden hieman heikommaksi, mutta kuitenkin keskiarvoltaan yli kolmen arvoiseksi. Myös työharjoittelupaikkoja käsittelevä viestintä koetaan kohtalaisen tehokkaaksi. Sen sijaan opinnäytetyöaiheita ja opiskelijaetuja käsittelevä viestintä koetaan kaikissa ryhmissä tehottomammaksi. Seuraavassa kuviossa on esitelty viestinnän tehokkuutta aihealueittain eri vuosikurssien välillä.

Kuvio 15: Viestinnän tehokkuus

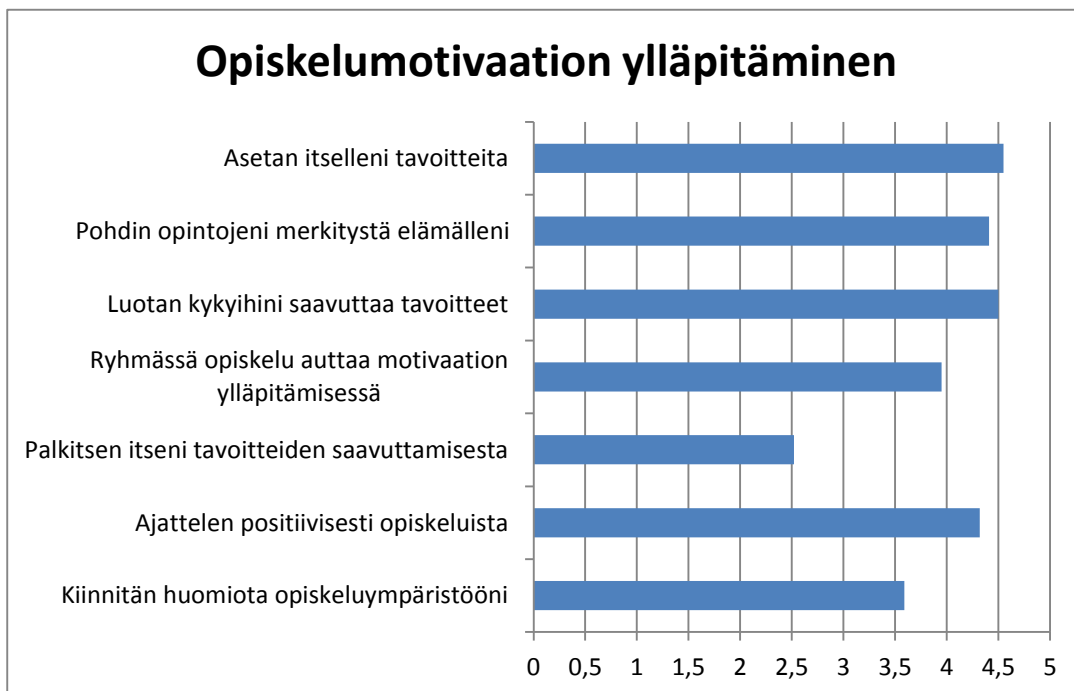
7.11 Motivaatio

Tutkimuksessa kartoitettiin vastaajien omaan opiskelumotivaatioon vaikuttavia tekijöitä. Vastaa-
taajia pyydettiin merkitsemään kaksi itselleen tärkeintä tekijää annetuista vaihtoehdoista.
Vaihtoehdot sisälsivät sekä sisäisiä että ulkoisia motivaatiotekijöitä. Vastauksista ilmenee,
että sisäiset motivaatiotekijät ovat tärkeämpiä kuin ulkoiset. 19 vastaajaa 22:sta, eli 86,4 %,
pitää itsensä kehittämistä tärkeimpänä tekijänä. Kaksi vastaajaa, eli 9,1 %, kokee arvostuksen
saamisen työpaikalla tai elämänmuutoksen toteuttamisen tärkeimpänä motivaatiotekijänä.
Seuraavassa kuviossa on esitelty vastaajien kokemuksia opiskelumotivaatioon vaikuttavista
tekijöistä.

Kuvio 16: Opiskelumotivaatioon vaikuttavat tekijät

Opiskelumotivaatiota ylläpitävistä keinoista vastaajat kokevat tärkeimmäksi saavutettavissa
olevien tavoitteiden asettamisen. Itseluottamus, positiivinen ajattelu opiskelusta ja opintojen
merkitys omalle elämälle ja työelämälle koetaan myös tärkeiksi keinoiksi. Neljä vastaajaa oli
täysin eri mieltä itsensä palkitsemisen merkityksestä motivaatiolle. Seuraavassa kuviossa on
esitelty vastaajien kokemuksista opiskelumotivaation ylläpitämisen suhteen.

Kuvio 17: Opiskelumotivaation ylläpitäminen

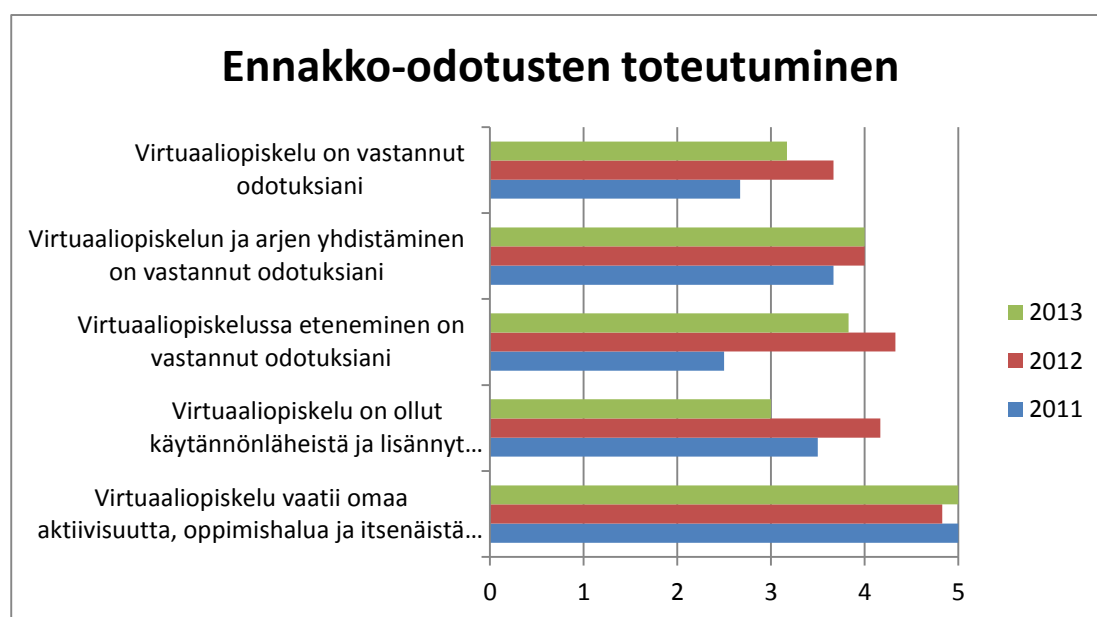
7.12 Ennako-odotusten toteutuminen

Virtuaalitoteutukseen hakeutuvilla opiskelijoilla on ollut erilaisia ennako-odotuksia opiskelun suhteen. Tutkimme kuinka ennako-odotukset ovat vastanneet todellisuutta. Virtuaaliopiskelusta kokonaisuutena (väittäjä ”virtuaaliopiskelu on vastannut odotuksiani”) vuosikurssin 2012 opiskelijat kokivat ennako-odotustensa vastanneen parhaiten todellisuutta. Heikoiten todellisuutta vastasi vuosikurssin 2011 opiskelijoiden ennako-odotukset. Ennako-odotusten toteutumisen kokemusten keskiarvot vaihtelivat vuosikursseittain heikoimman keskiarvon ollessa 2,67 ja korkeimman 3,67.

Ennako-odotukset virtuaaliopiskelun vaatimasta omasta aktiivisuudesta oppimishalusta ja itsenäisestä työtoteutuksesta koetaan vastaavan todella hyvin todellisuutta kaikkien vuosikurssien kesken. Myös virtuaaliopiskelun ja arjen yhdistämisen ennako-odotuksiin koetaan toteutuneen hyvin.

Virtuaaliopinnoissa etenemisen ja käytännölläisyyden sekä työelämän valmiuksien ennako-odotusten koetaan vastaavan todellisuutta heikommin. Erityisesti ennako-odotusten toteutumisessa opintojen etenemisestä esiintyy selkeää eroa vuosikurssien välillä. Heikoiten ennako-odotusten kokee toteutuneen vuosikurssin 2011 opiskelijat, joiden arvioiden keskiarvo on 2,5. Parhaiten ennako-odotukset koetaan toteutuneen vuosikurssin 2012 oppilaiden parissa, jotka arvioivat toteutumisen keskiarvoksi 4,33. Vuosikurssin 2012 opiskelijat kokevat kaikissa ennako-odotusten toteutumisen osa-alueissa odotusten vastanneen todellisuutta

muita vuosikursseja paremmin. Seuraavassa kuviossa on esitelty ennako-odotusten toteutumista vuosikursseittain.

Kuvio 18: Ennako-odotusten toteutuminen

7.13 Yleisarvosana virtuaaliopinnoista Keravalla

Vastaajia pyydettiin antamaan yleisarvosana virtuaaliopiskelusta Keravan Laureassa asteikolla 1-5. Vastaajia oli 22 ja koko vastaajajoukon yhteinen keskiarvo oli 2,95. Korkein keskiarvo oli vuonna 2012 aloittaneiden opiskelijoiden antama 3,33. Vuoden 2013 aloitusryhmän keskiarvo oli 3,0 ja heikoimman keskiarvon 2,7 antoi vuonna 2011 aloittanut opiskeluryhmä.

7.14 Tutkimuksemme luotettavuuden arviointi

Pidämme tutkimusta onnistuneena. Tavoitimme 30 % kohderyhmästä, mikä on vähemmän kuin toivoimme, mutta selittynee osaksi sillä että vastausaika oli kesällä. Sähköisen kyselyn lisäksi teimme seitsemän teemahaastattelua, jotka pohjautuivat kyselylomakkeeseen. Saimme haastatteluista paljon arvokasta lisätietoa ajatuksista ja pohdinnoista numeeristen skaalojen osoittamien tulosten lisäksi. Sähköisen kyselyn vastaukset olivat varsin hyvin linjassa toisiinsa nähden. Tästä voi päätellä, että kysymysten asettelu oli ymmärrettävä ja opiskelijoiden kokemukset varsin samankaltaisia ja siten uskottavia.

Tutkimusta tehdessämme pidimme mielessä, että tutkimme omaa vertaisryhmäämme. Kysymysten asettelussa pyrimme objektiivisuuteen ja siihen, ettei kysymysten muotoilu ohjaisi vastaajia omien mielipiteidemme mukaan. Kysymyksiin ei sisällytetty positiivisia tai negatiivi-

sia väittämiä, vaan vastaajan mielipidettä mitattiin likert-asteikolla heikosta erittäin hyvään. Teemahaastattelussa pyrimme säilyttämään neutraalin ja puolueettoman haastattelijan roolin ja välttämään omien mielipiteidemme esiintuomista ja siten vastaajan ohjailemista, jotta saisimme itseämme miellyttäviä vastauksia.

8 Kehityskohteita virtuaalitoteutukseen Keravan Laurea-ammattikorkeakoulussa

Tutkimuksessamme selvitettiin Laurean opiskelijoiden syitä hakeutua verkko-opetukseen, heidän odotuksiaan, toiveitaan ja kokemuksiaan virtuaaliopiskelusta. Tuloksien perusteella kartoitettiin kehityskohteita ja mahdollisia keinoja virtuaalisen opiskelukokemuksen parantamiseksi. Seuraavassa taulukossa on esitelty kartoittamamme kehityskohteet.

Kehityskohde	Miten	Miksi
Tietoteknisten työkalujen perehdytys	Etäpäivä työkaluihin keskittyen	-Energia opiskeluun -Ongelmien kanssa yksin
Ryhmätyötilat ja käyttöoikeudet	-Ryhmätyötilojen käytön tehostus -Käyttöoikeuksien arvioiminen	-Ryhmätyötilat ruuhkaisia -Vaikeuttaa työskentelyä
Opettajien valmiudet virtuaaliin opetukseen	-Koulutus	-Kokemus teknisien valmiuksien eroista -Tavoitteena tasalaatuinen opetus
Kurssivalikoima (syventävät)	-Virtuaalisten kurssien lisääminen -Yhteistyö eri oppilaitosten kanssa -Kansainvälistyminen	-Kokemus suppeasta valikoimasta -Kokemus Laurean ulkopuolisten kurssien pakollisuudesta -Haluttomuus lähiopetukseen
AHOT-prosessi	-Prosessin selkeyttäminen	-Kokemus sekavasta prosessista -Helpompi suorittaa kurssi -Aiemman kokemuksen hyödyntäminen
Etäluentojen määrä	-Etäluentojen lisääminen -Parempi kohdistaminen haastaviin opintosisältöihin	-Kokemus riittämättömyydestä -Kokemusten kehitys negatiivinen
Lähipäivät	-Enemmän opetusta -Vähemmän tenttejä	-Opiskelijat paikalla -Mahdollisuus ohjaukseen -Tenttiruuhkat
Ohjaus	-Ryhdistäytyminen kommunikoinnissa -Virtuaalisten työtilojen hyödyntäminen -Lähipäivien hyödyntäminen	-Henkilökunnan heikko tavoitettavuus/ kommunikointi -Virtuaaliopiskelija harvoin fyysisesti oppilaitoksella -Motivaatio
Ryhmäytymisen tukeminen	-Vuorovaikutukselliset etäluennot -Pienryhmätyöskentely etäluennoilla	-Ryhmäytyminen haastavaa etäopiskelijalle -Syvempi tunne ryhmäytymisestä -Motivaatio

Taulukko 1: Kartoitetut kehityskohteet

Virtuaalinen opiskelu Laureassa edellyttää usean eri tietoteknisen alustan hallintaa ja ymmärrystä. Tutkimuksessa nousi selkeästi esille tarve työkalujen perusteellisemmalle perehdytyk-

selle. Merkittävää parannusta voitaisiin saavuttaa pitämällä opintojen alussa lähipäivä, joka käsittelisi ainoastaan teknisiä työkaluja ja niiden käyttöä. Virtuaaliopiskelija työskentelee itselleen sopivimpana ajankohtana ja teknistä tukea ei ole saatavilla iltaisin tai viikonloppuna. Kattava perehdytys alussa vähentäisi opiskelijoiden yksinäisydentunnetta tietoteknisen ongelman tullessa vastaan. Opiskelijoiden hallitessa paremmin tekniset työkalut, ei opiskelun energiaa kulu tekniseen osaamattomuuteen. Tutkimustulokset osoittavat, että vuosikurssin 2013 opiskelijat kokevat teknisen perehdytyksen onnistuneen aiempia vuosikursseja heikommin. Kehitys virtuaalitoteutuksien edetessä ei ole ollut myönteistä, vaan kehitystarve perehdytykseen on tutkimustulosten mukaan jopa kasvanut.

Tutkimuksen mukaan ryhmätöiden määrän koetaan olevan osittain liiallinen, mutta toisaalta henkilökohtaisten ryhmätöitäitojen kehittymiselle sekä motivaation ylläpidolle tarpeellinen. Virtuaalimuotoinen opiskelu tarjoaa parhaimmillaan ajallisesti ja maantieteellisesti hyvin joustavat puitteet opiskella, mutta ryhmätöet edellyttävät enemmän aikataulujen synkronointia muiden opiskelijoiden kanssa. Tulevaisuudessa ryhmätöihin liittyviä haasteita voitaisiin parantaa tehostamalla virtuaalisten ryhmätötilojen käytettävyyttä. Puutteelliset käyttöoikeudet ja ruuhkaiset ryhmätötilat lisäävät tarpeettomasti virtuaaliopiskelijan haasteita työskentelylle.

Opettajien pätevyys virtuaalimuotoiseen opetukseen sai tutkimuksessa paljon kritiikkiä. Osa opettajista osaa käyttää virtuaalisia työkaluja luontevasti ja monipuolisesti luoden innostavan ja opiskelua tukevan ilmapiirin. Kontrastia opetukseen toi kuitenkin tietoteknisesti taitamattomat opettajat, joiden opetus koetaan turhauttavana. Erot opettajien teknisten valmiuksien välillä ovat huomattavat. Verrattaessa vuosikurssien 2011 ja 2013 vastauksia, on kokemukset samankaltaisia, joissain osa-alueissa kehitys on ollut negatiivista. Opetuksen laadukkuutta ja tasalaatuisuutta voitaisiin parantaa kattavammalla koulutuksella virtuaalityökaluista virtuaalitoteutukseen osallistuville opettajilla.

Tutkimuksen mukaan kurssivalikoimaan pakollisten kurssien suhteen ollaan tyytyväisiä. Sen sijaan syventävien opintojen kurssivalikoimaan toivotaan merkittävää parannusta. On ymmärrettävää, ettei kurssivalikoimaa voi olla tarjolla laidasta laitaan jatkuvasti, mutta erityisesti logistiikan ja taloushallinnon osa-alueet koetaan kurssivalikoimaltaan suppeiksi. Täysin virtuaalitoteutuksellisten kurssien tarjontaa yleisesti tulisi myös lisätä. Virtuaaliopiskelija ei halua, tai aikataulujen takia pysty, osallistua lähiopetukseen opintopisteiden saavuttamiseksi. Uuden oppiminen ja itsensä kehittäminen ovat tutkimuksen mukaan merkittävimpiä syitä opiskelumotivaatiolle ja näitä sisäisiä motivaationlähteitä voidaan parantaa kurssivalikoimalla. Kaikkien mahdollisten virtuaalikirssien suorittaminen aiheesta riippumatta vain tarvittavia opintopisteitä varten ei palvele opiskelumotivaation ylläpitoa. Virtuaaliammattikorkeakoulun ja FUAS:in kurssit koetaan opintojen kannalta välttämättömiksi. Vuonna 2015 Laurea-ammatti-

korkeakoulu ei enää kuulu Virtuaaliammattikorkeakoulu yhteisöön, mikä supistaa opiskelijoiden kurssitarjontaa entisestään. Opintojen pitkittyminen suppean kurssivalikoiman takia ei ole opiskelijan tai oppilaitoksen edun mukaista. Mikäli kansainvälistymisstrategian mukainen lisääntyvä yhteistyö ulkomaisten oppilaitosten kanssa toteutuu, tulee kurssitarjonta laajenemaan tulevaisuudessa.

Keravan Laureassa AHOT-prosessi koetaan todella monimutkaiseksi ja sekavaksi. Virtuaaliopiskelijoilla voi olla merkittävää aiempaa osaamista ja kokemusta, joka pitäisi pystyä helpommin hyödyntämään osana opintoja. Haasteista hyväksilukuprosessissa kertoo se, että opiskelijat kokevat helpommaksi kurssien suorittamisen hyväksilukemisen sijaan. AHOT-prosessia tulisi selkeyttää ja yhdenmukaistaa ja se voitaisiin ottaa osaksi jokaisen opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Etäluentojen määrä koetaan riittämättömäksi. Opiskelijat kokevat selkeää tarvetta etäluentojen lisäämiselle. Kehitys on ollut negatiivista, sillä vuosikurssin 2013 opiskelijat ovat tyytymättömiä etäluentojen riittävyteen. Myös etäluentojen suhteuttamista opintojen sisältöön tulisi kehittää. Lisätarve etäluennoille korostuu lisää haastavampien opintokokonaisuuksien osalla. Vaikka esiintymis- ja vuorovaikutustaitoja on hyvä kehittää, tulisi etäluentoja kohdistaa enemmän esimerkiksi kirjanpitoon useiden samanlaisten esitysten kuuntelemisen sijaan.

Tutkimuksen mukaan lähipäivien määrään ollaan tyytyväisiä. Sen sijaan kehitystarvetta esiintyy lähipäivien sisällössä. Virtuaaliopiskelussa on omat haasteensa vuorovaikutuksen perusteessa täysin teknisten työkalujen välittämään informaatioon. Lähipäivät ovat arvokkaita tilaisuuksia hyödyntää faktaa, että opiskelijat ovat silloin fyysisesti paikalla. Näiden tilaisuuksien koetaan menevän hukkaan raskailla tenttiruuhkilla, joista lähipäivien koetaan koostuvan. Sisäiset motivaationlähteet koetaan ulkoisia motivaationlähteitä tärkeämmiksi, joten vaara opiskelijoiden syyllistymiselle tenttivilppeihin on vähäinen. Lähipäivien sijaan tenttejä voitaisiin suorittaa enemmän virtuaalisesti jolloin lähipäiviä voitaisiin hyödyntää enemmän esimerkiksi opetukseen.

Kokemukset ohjauksesta, sen puutteista ja haasteista osoittavat merkittävää kehitystarvetta. Numeeriset arviot, avoimet vastaukset ja haastattelut viestittävät ongelmasta, joka on niin laaja, että se vaatisi laajempaa tarkastelua esimerkiksi oman työryhmän muodossa. Arvosanat ohjauksen onnistumisesta ovat eri vuosikurssien kesken melko yhtenäisiä, joten toivottavaa kehitystä ei ole ollut. Huolestuttavin esille noussut ohjauksellinen asia oli mielestämme opettajien heikko tavoitettavuus ja kommunikointi. Virtuaaliopiskelijalta edellytetään itsenäistä työskentelyä, mutta ei heitä täysin yksin voi jättää. Aikataulut voivat muodostua todella haastaviksi tai kurssit voivat keskeytyä mikäli opettaja ei vastaa sähköposteihinsa. Se, että

tutorien ja opinto-ohjaajan aktiivisuus kommunikoinnille koetaan riittämättömäksi tai jopa olemattomaksi, osoittaa selkeää ryhdistäytymisen tarvetta.

Virtuaaliopiskelijalle ymmärrys monesta opintokäytäntöihin liittyvästä asiasta jää heikoksi vähäisen läsnäolon takia. Siksi tarve ajoittaiselle ohjaukselle korostuu. Osa teknisistä ongelmista, yleisestä epätietoisuudesta tai kurssien sisältöön liittyvistä kysymyksistä saattaa olla haasteellisia hoitaa sähköpostitse. Ohjauksessa voisi hyödyntää enemmän samoja ympäristöjä, kuten Optiman keskustelualuetta, kuin varsinaisessa opiskelussakin. Muutamana minuutina reaaliaikainen kommunikointi tehostaisi monien asioiden käsittelyä pitkään sähköpostiviestiketjuun verrattuna. Adobe Connectin käyttöä yhteydenpitovälineenä olisi hyvä kokeilla. Seinäjoen ammattikorkeakoulun kokemukset puhuvat sen puolesta, että Adobe Connectin käyttöön opinto-ohjauksen yhteydenpitovälineenä kannattaisi myös Laureassa panostaa. Ohjaukselliseen puoleen voitaisiin keskittyä enemmän myös lähipäivinä. Paremmalla ohjauksella voitaisiin saavuttaa opiskelijoille enemmän positiivisia kokemuksia opiskelusta ja parantaa heidän opiskelumotivaatioitansa.

Tutkimuksen mukaan opiskelijoiden välistä ryhmäytymistä tukivat parhaiten vuorovaikutukselliset kurssit ja opettajien tuki ryhmäytymiselle kurssin alussa. Kaikilla kursseilla ei esitellä osallistujia alussa, mikä heikentää ryhmäytymistä. Etäluentojen aikana voitaisiin ryhmäytymistä tukea enemmän hyödyntämällä enemmän ryhmätyötiloja. Jakamalla opiskelijoita ajoittain pienryhmiin esimerkiksi pohtimaan yhdessä jotakin teemaa, voitaisiin saavuttaa syvempää tunnetta ryhmäytymisestä. Opiskelijoiden välinen vuorovaikutus on ryhmäytymisen kannalta todella tärkeää sen sijaan, että kaikki istuvat hiljaa tietokoneensa äärellä kuulokkeet päässä.

Tutkimustuloksia tarkastellessa esiin pistää vuonna 2012 aloittaneiden opiskelijoiden tyytyväisyys ja muista vastaajista eriävät mielipiteet. Laurean käytännöissä on luultavasti tehty muutoksia pilottiryhmän jälkeen ja uudestaan heti seuraavana vuonna, sillä vuoden 2013 opiskelijoiden mielipiteet ovat usein lähempänä 2011 kuin 2012 vastaajia. Syitä muutokseen olisi ollut erittäin mielenkiintoista alkaa tutkia, mutta totesimme sen olevan liikaa tämän opinnäytetyön laajuuteen nähden. Näemme tässä aiheen jatkotutkimukselle joko Laureassa sisäisesti, tai opinnäytetyön muodossa.

9 Pohdinta

Hyvän opinnäytetyön aiheen keksiminen osoittautui todella haastavaksi. Toiminnallisina ihmisinä puhtaasti teoreettinen opinnäyteyö ei ollut meillä kummallakaan päällimmäisenä mielessä. Käytännönläheisyyttä tavoitellen aloimme molemmat tehdä liiketoimintasuunnitelmia opinnäytetöinä. Ensimmäisten opinnäytetyöseminaarien jälkeen epävarmuus opinnäytetöiden mielekkyydestä kasvoi.

Teemoja uusiksi aiheiksi hahmotellessa Sannalle heräsi ajatus tutkimuksesta liiketalouden virtuaaliopiskelijoiden kokemuksista opinnoistansa. Inspiraationa aiheeseen oli omat haasteet ja havainnot ongelmista opiskelussa virtuaalitoteutuksen pilottiryhmässä sekä tietenkin positiiviset kokemukset. Ovatko ongelmat uusilla vuosikursseilla edelleen samat vai onko asioihin tullut kehitystä? Missä asioissa opiskelijat ovat saaneet positiivisia kokemuksia? Ajankohta tutkimukselle tuntui mielekkäältä, sillä virtuaalimuotoinen liiketalouden opiskelu Keravan Laureassa oli melko uusi asia, mutta silti jo tarpeeksi kauan käytössä ollut. Tutkimuksesta yhdessä Mirvan kanssa keskustelu sytytti innostusta aiheeseen entisestään. Päätimme hylätä aloittamamme opinnäytetyöt ja yhdessä alkaa työstää tätä mielenkiintoista, uutta ja toiminnallista aihetta.

Olemme työskennelleet kouluprojektien parissa samoissa ryhmissä useasti myös aikaisemmin. Tunnumme toistemme työskentelytavat, vahvuudet ja heikkoudet, joten vuosien varrella yhteistyömme on hitsautunut tehokkaaksi. Tutut työskentelytavat olivat kantava voima läpi opinnäytetyöprosessin. Hahmottelimme yhdessä opinnäytetyön rungon ja rajasimme tutkittavia teemoja sekä näkökulmia. Niin sanottu yhteinen sävel löytyi todella nopeasti. Alussa opinnäytetyö eteni vauhdilla ja pidimme säännöllisiä virtuaalipalavereita, joissa esittelimme toisillemme aikaansaannoksiamme, vertailimme eri näkökulmia, yhdistimme tuotoksia ja suunnittelimme jatkoa. Muutamaan otteeseen tiedustelimme Keravan Laurean henkilökunnalta, mitä teemoja he toivoisivat meidän tutkivan. Tarjolla oli arvokas mahdollisuus saada yksityiskohtaista palautetta monipuolisesti opintoihin liittyvistä asioista suoraan opiskelijoilta. Laurean kehittämispäällikkö osoitti aluksi innokkuutta asiaan, mutta muutamista tiedusteluista huolimatta ei tuonut esiin Laurean ajatuksia tai toiveita tutkittaviin teemoihin. Olimme hie-man pettyneitä Laurean passiivisuuteen. Opinnäytetyömme ohjaaja vaihtui kesken prosessin ja ohjaajaksi tuli Ville Saarikoski. Koimme Saarikosken ohjauksen todella kannustavaksi ja asiantuntevaksi. Pidimme hänen kanssaan perinteisten tapaamisien lisäksi myös virtuaalitapaamisia, joissa saimme ohjausta työskentelyllemme. Virtuaaliset ohjaustapaamiset olivat arvokkaita oppilaitokselle kokoontumisen hankaluuden ja sähköpostiviestien hitauden sijaan.

Kyselylomakkeeseen käytimme todella paljon aikaa. Halusimme sen olevan selkeä, kattava ja sopivan pituinen. Hahmottelimme erilaisia kysymysmuotoja ja perehdyimme eri kyselyalustoihin. Testasimme kyselylomaketta tutkimuksen kohderyhmän ulkopuolisella koeryhmällä, jotta saisimme lomakkeesta karsittua kaiken väärinymmärryksen vaaran. Kyselylomakkeen julkaisun ja aineiston keruun jälkeen työskentelymme aktiivisuudessa oli havaittavissa notkahdus. Yhdessä työskentelyssä ehdoton etu on toisen osapuolen luoma pakote edetä työskentelyssä. Nyt kuitenkin kumpikin tutkija oli suvantovaiheessa ja opinnäytetyö jäi pöytälaatikkoon. Hetken hengenvedon jälkeen löysimme taas kipinän työnteolle ja opinnäytetyön viimeiset vaiheet menivät todella aktiivisen työn touhussa.

Tutkimuksen tulokset eivät juuri yllättäneet meitä. Virtuaalimuotoinen opiskelu on ollut meille kaunis mutta kivikkoinen tie kohti korkeakoulututkintoa. Tutkimuksen mukaan myös muut opiskelijat ovat painineet samankaltaisten haasteiden parissa. Vaikka virtuaaliopiskelu on parhaimmillaan tarjonnut todella nykyaikaiset ja joustavat puitteet opiskelulle, emme voi unohtaa niitä iltoja jolloin synkkä yksinäisyys ja epävarmuus ovat vallanneet mielen. Virtuaaliopiskelu ei varmasti sovi kaikille ja se vaatii tietynlaista oma-aloitteisuutta. Tutkimuksessa ilmenneet puutteet perehdytyksessä, kurssivalikoimassa ja ohjauksessa voimme todeta myös omien kokemusiemme perusteella. Meidän vuosikurssin opiskelijoiden ikä ja viimeisimmästä opiskelusta kulunut aika vaihteli paljon. Siksi vaikkapa tietoteknisten työkalujen perehdytyksen tarpeet vaihtelevat merkittävästi. Tietokoneeseen tottumattomampi joutuu käyttämään huomattavasti enemmän aikaa alustojen sisäistämiseen kuin tottuneempi käyttäjä. Opintopisteitä olemme joutuneet raapimaan kasaan sieltä, missä niitä on ollut saatavilla.

Olemme todella kiitollisia kaikille tutkimukseen osallistuneille opiskelijoille ja jo opintonsa päättäneille. Vastajat tuntuivat olevan kunnioitettavan rehellisiä vastatessaan kyselyymme. Erityisesti aktiivinen vastaaminen vapaaehtoisiin avoimiin kysymyksiin osoitti sen, että tutkimukseen osallistuvat halusivat todella saada kokemuksiaan ja näkemyksiään esille. Samankaltaisia positiivisia kokemuksia ja onnistumisen tunteita koimme myös haastattelujemme suhteen. Kohderyhmän aktiivisuus perustelee mielestämme tarvetta tutkimuksellemme. Tutkimustulosten purkuvaiheessa ei ilmennyt ristiriitoja tulosten välillä tai selkeitä notkahduksia sähköisen lomakkeen ja haastattelujen välillä. Tämä viittaa siihen, että tutkimuksemme on luotettava ja kysymyksemme ovat olleet oikein ymmärrettyjä.

Tutkimustulosten purun jälkeen kokosimme yhden kappaleen erilaisia kehitysehdotuksia Kera-
van Laurealle tulevaisuuden virtuaaliopintoja varten. Pyrimme löytämään jokaisesta tutkittavasta teemasta jotakin konkreettista, johon paneutumalla voitaisiin parantaa opiskelijoiden kokemuksia. Toki monet rajoitteet estävät tai hidastavat kehitystä ja isoihin kokonaisuuksiin vaikuttaminen ei ole niin itsestään selvää. Laurealla on opintojen tarjoajana omia velvollisuuksia esimerkiksi opintopisteiden vaatimusten ja kurssien sisällön suhteen, jotka eivät aina

ole yhdenmukaisia opiskelijoiden toiveiden kanssa. Tutkimuksessamme onkin kartoitettu opiskelijoiden kokemuksia, jollaisena myös sen tuloksia tulee arvioida. Kokemuksilla on kuitenkin suora vaikutus opiskelijoiden motivaatioon, joka koostuu pienistä asioista isoiksi kokonaisuudeksi. Tutkimuksessa saatuun palautteeseen reagoimalla voidaan parantaa merkittävästi opiskelijoiden motivaatiota, mikä on sekä opiskelijan, että Laurean etu.

Tavoite opinnäytetyöllemme oli alussa kiitettävä arvosana ja koemme saavuttaneemme tavoitteemme. Tutkimuksemme on uskottava, kokonaisuus perusteltu ja opinnäytetyö kokonaisuutena johdonmukainen. Tiedostimme koko työskentelyn ajan kuuluvamme myös itse tutkittavaan kohderyhmään. Keskityimme erityisesti pitämään roolimme riippumattomina tutkijoina. Esimerkiksi haastatteluissa onnistuimme mielestämme luomaan tutkimukselle uskottavan asettelun haastattelijan ja haastateltavan välille. Myös kyselylomakkeessa keskityimme siihen, etteivät omat kokemuksemme korostu kysymyksissä tai vastausvaihtoehdoissa. Koemme osittain epäonnistuneemme kyselytutkimuksemme julkaisun ajankohdan valinnassa. Julkaisimme kyselyn kesällä sen ollessa valmis, emmekä ottaneet huomioon opiskelijoiden olevan kesälomalla. Ehkä olisimme saaneet vielä paremman vastausprosentin, jos olisimme julkaisseet tutkimuksen aktiivisen opiskelun ajankohtana. Vaikka opinnäytetyön työstämiseen kului suunniteltua huomattavasti pidempi aika, olemme tyytyväisiä lopputulokseen. Toivomme todella tutkimuksesta olevan hyötyä Keravan Laurealle.

Lähteet

Kirjat

Aunola, K. 2002. Motivaation kehitys ja merkitys kouluikässä. Teoksessa Salmela-Aro, K. Nurmi, J-E (toim.) Mikä meitä liikuttaa. Modernin motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS - kustannus.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. 6-7 painos. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino.

Laki ammattikorkeakouluopinnoista. 14.11.2014/932

Laki yliopisto-opinnoista. 27.7.2008/558

Lätti, M. & Putkuri, P. 2008. Ohjaus on kuin tekisi palapeliä. Joensuu: Juvenes Print.

Lätti, M. & Putkuri, P. 2009. Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan. Jyväskylä: Kopijyvä Oy.

Nurmi, J. & Salmela-Aro, K. 2002. Mikä meitä liikuttaa: modernin motivaatio-psykologian perusteet. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Artikkelit

Niemelä, N. 2014. Sallalainen Aino käy koulua osin kotona. Lapin Kansa. 12.8.2014, A2.

Sähköiset lähteet

Adobe. 2015. Adobe Connect Learning. Viitattu 14.4.2015.
<http://www.adobe.com/fi/products/adobeconnect/learning.html>

Discendum. 2013. Optima - joustava verkko-oppimisympäristö. Viitattu 29.3.2013.
<http://www.discendum.com/optima>

Edx. 2015. How it works. Viitattu 8.2.2015. <https://www.edx.org/how-it-works>

Haapanen, M., Hakosalo, J., Kähkönen, K. & Vääränen, M. 2010. Aloittavien opiskelijoiden ryhmäytymisen tukeminen toisen asteen koulutuksessa. Tampereen ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Kehittämishanke. Viitattu 21.3.2015.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/20667/Haapanen_Hakosalo_Kahkone_n_Vaaranen.pdf?sequence=2

Hanover, N. 2011. Outsourcing education: The rise of virtual schools. Viitattu 26.3.2013
<http://www.wsws.org/en/articles/2011/09/virt-s01.html>

Into- Aalto Yliopiston opiskelijoiden portaali. 2011. Opiskelutulokseen vaikuttavat tekijät. Viitattu 3.8.2014. <https://into.aalto.fi/pages/viewpage.action?pageId=3772265>

Jyväskylän Yliopisto. 2014. Tutkimusstrategiat. Viitattu 30.11.2014
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat>

Karelia ammattikorkeakoulu. 2014. Oppijan penaali. Viitattu 3.8.2014.
<http://moodle2.karelia.fi/mod/book/view.php?id=7&chapterid=95>

Keski-Mattinen, T. Niskanen, J. & Sivula, A. 2011. Ammattikorkeakouluopintojen ohjaus etätyömenetelmillä. Seinäjoki; Seinäjoen Ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Viitattu 3.8.2014.
<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/34727/B54.pdf?sequence=1>

Kokkolan Yliopistokeskus Chydenius. 2014. Opiskelumotivaatio. Viitattu 3.8.2014.
<https://www.chydenius.fi/opiskelijaportaali/hyvinvointi/motivaatio>

KvantiMOTV. 2007. Mittaaminen: muuttujien ominaisuudet. Viitattu 3.12.2014.
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/mittaaminen/ominaisuudet.html>

KvantiMOTV. 2010. Kyselylomakkeen laatiminen. Viitattu 30.11.2014.
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>

Laurea-ammattikorkeakoulu. 2012. Ammattikorkeakoulututkinnot/aikuiset hakijatilastot. Viitattu 3.4.2013. <http://www.laurea.fi/fi/hakeminen/amk-tutkinnot-aikuisille/hakijatilastot/Sivut/default.aspx>

Laurea -ammattikorkeakoulu. 2014. Liiketalouden koulutusohjelma. Viitattu 3.8.2014.
https://soleops.laurea.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjOps/tab/tab/cssrep?ryhma_id=7121203&valkiel=fi&stack=push3

Laurea-ammattikorkeakoulu. 2015a. Internationalisation Strategy. Viitattu 25.2.2015.

https://www.laurea.fi/en/document/Documents/Internationalisation_strategy_low.pdf#search=virtual%20is%20real

Laurea-ammattikorkeakoulu. 2015b. Ohjausta opintoihin. Viitattu 10.11.2014.

<https://www.laurea.fi/palvelut/palvelut-opiskelijalle/opintojen-ohjaus>

Laurea-ammattikorkeakoulu. 2015c. Opiskelutavat. Viitattu 8.2.2015.

<https://www.laurea.fi/opiskelu-ja-hakeminen/opintojen-kulku/opiskelutavat>

Lehtinen, E. Hakkarainen, K. Lipponen, L. Rahikainen, M. Muukkonen, H. Lakkala, M. & Laine, P. 2000. Katsaus Tietokoneavusteisen yhteisöllisen oppimisen mahdollisuuksiin. Helsinki: Helsingin Kaupungin Opetusvirasto. Viitattu 13.3.2013.

<http://www.helsinki.fi/science/networkedlearning/texts/lehtinenetal2000.pdf>

Markkinointi-instituutti. 2014. Aikuiskoulutus kehittää työelämän taitoja. Viitattu 3.8.2014.

<http://www.markinst.fi/aikuiskoulutus>

Opetushallitus. 2014. Ammattikorkeakoulut. Viitattu 3.8.2014.

http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ja_yliopistot/ammattikorkeakoulut

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2013. Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskunta. Viitattu 26.3.2013.

http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/koulutuksen_ja_tutkimuksen_tietoyhteiskunta/index.html

Otavan Opisto. 2015. Nettilukion esittely. Viitattu 8.2.2015.

<http://www.nettilukio.fi/tietoja/>

Riski, T. Ensio, T. Lahtinen, H. & Tuhkanen, T. 2003. Opetusteknologian valintakriteeristö Suomen virtuaaliyliopistossa. Viitattu 12.3.2013.

<http://www.helsinki.fi/science/networkedlearning/texts/lehtinenetal2000.pdf>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 30.11.2014

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Samok. 2012. Lausunto oppilaanohjauksen ja opintojen ohjauksen tilasta ja kehittämistarpeista. Viitattu 3.8.2014. <http://samok.fi/2012/06/05/lausunto-oppilaanohjauksen-ja-opintojen-ohjauksen-tilasta-ja-kehittamistarpeista/>

Solenovo. 2015. SOLEOPS - Opetuksen ja opiskelun suunnittelujärjestelmä. Viitattu 14.4.2015. <http://www.solenovo.fi/fi/tuotteet/soleops>

Suomen virtuaaliyliopisto. 2014. Motivaatio oppimisessa. Viitattu 3.8.2014. http://tievie.oulu.fi/verkkopedagogiikka/luku_4/motivaatio.htm

Suomen Virtuaaliammattikorkeakouluverkosto. 2010. Virtuaaliopintojen määritelmät. Viitattu 21.3.2013. <http://www.amk.fi/opetushenkilosto/virtuaaliopetus.html>

Suomen Virtuaaliammattikorkeakouluverkosto. 2015. VirtuaaliAMK-verkoston koulutuspalveluja. Viitattu 8.2.2015. <http://www.amk.fi/index.php>

Tampereen Yliopisto. 2014. Sigmund Freudin elämäntyö- verkko-opinnot. Viitattu 10.8.2014. <http://www.uta.fi/avoinyliopisto/arkisto/sosiaalipsykologia/freud.html>

Virtual Learning Academy. 2013. History of Virtual Schools. Viitattu 26.3.2013. http://vlacs.org/index.php?option=com_content&view=article&id=143&Itemid=216

Julkaisemattomat lähteet

Lindström, A. 2013. Kehittämispäällikön haastattelu 27.3.2013. Laurea-ammattikorkeakoulu. Kerava.

Laurea-ammattikorkeakoulu hakijapalvelut. 2015. Hakijatilastot. Sähköposti Mirva Ahlgrenille 26.2.2015. Tulostettu 26.2.2015.

Kuvat

Kuva 1: Opintojen ohjaus Laurea-ammattikorkeakoulussa (Laurea-ammattikorkeakoulu 2015b.).....	17
Kuva 2: Tutkimusstrategiat (Jyväskylän Yliopisto 2014.)	21

Kuviot

Kuvio 1: Osallistujat	28
Kuvio 2: Suoritetut opintopisteet	29
Kuvio 3: Perehdytys teknisiin työkaluihin virtuaaliopetuksessa	30
Kuvio 4: Viestintämuotojen tehokkuus	32
Kuvio 5: Virtuaalityökalujen käyttö opetuksessa	33
Kuvio 6: Kurssivalikoima	34
Kuvio 7: AHOT-menettely	35
Kuvio 8: Etäluennot	36
Kuvio 9: Ryhmätyöt	37
Kuvio 10: Lähipäivät	38
Kuvio 11: Eri tenttimuotojen soveltuvuus virtuaaliopiskeluun	39
Kuvio 12: Opintojen ohjaus	40
Kuvio 13: Ryhmytymisen tukeminen	41
Kuvio 14: Koen kuuluvani	42
Kuvio 15: Viestinnän tehokkuus	42
Kuvio 16: Opiskelumotivaatioon vaikuttavat tekijät	43
Kuvio 17: Opiskelumotivaation ylläpitäminen	44

Taulukot

Taulukko 1: Kartoitetut kehityskohteet	46
--	----

Liitteet

Liite 1: Teemahaastattelurunko.....	61
Liite 2: Kyselylomake	66

Liite 1: Teemahaastattelurunko

LAUREA - AMMATTIKORKEAKOULU

Virtuaaliopiskelu Keravan Laureassa. TEEMAHAASTATTELU

Taustatiedot

Seuraavassa osiossa kysymme sinulta muutaman taustatietokysymyksen.

Minä vuonna aloitit virtuaaliopiskelun Keravan Laureassa? *

- Kevät 2011
- Kevät 2012
- Syksy 2013

Paljonko olet suorittanut opintopisteitä tähän mennessä? *

- 0-70
- 71-140
- 141-210

Mikä olivat sinulle kaksi keskeisintä syytä hakeutua virtuaalikoulutukseen? *

Virtuaaliopiskelun työkalut

Virtuaaliopiskelussa tärkeässä asemassa ovat tekniset asiat. Seuraavassa osiossa kysymme mielipidettäsi niistä.

Saitko opintojen alussa perehdytystä virtuaaliopiskelussa käytettäviin työkaluihin? (Adobe- etäkokousjärjestelmä, Optima, SoleOPS) ja miten tyytyväinen olit saamaasi perehdytyskseen? Mihin asioihin olisit kaivannut enemmän perehdytystä? *

Kuinka hyvin mielestäsi virtuaaliopiskelussa käytettävät työkalut täyttävät kokonaisuutena opiskelun edellytykset? *

Olisiko sinulla kehitysehdotuksia tai muita huomioita koskien teknisiä työkaluja? *

Millaista apua olet saanut mahdollisissa teknisissä ongelmatilanteissa?

Kurssivalikoima

Tässä osiossa kysytään mielipidettäsi Laurean virtuaalikurssitarjonnasta.

Miten tyytyväinen olet kokonaisuutena Laurean virtuaalikurssien tarjontaan? *

Oletko osallistunut lähiopetuksena järjestettävälle kurssille? Jos olet niin miksi? *

Oletko täydentänyt opintojasi muiden oppilaitosten (virtuaaliammattikorkeakoulu, FUAS) kurssitarjonnasta? *

Oletko käyttänyt AHOT- menettelyä? Millaiseksi koit prosessin?

Opetus

Seuraavassa osiossa kysytään mielipidettäsi koskien opetusta.

Mitä mieltä olet ollut etäluonnoista? (Osallistuminen, riittävyys, materiaalin saatavuus, opetuksen tasalaatuisuus, opettajien virtuaaliosaaminen) *

Millaista opintojen ohjausta olet saanut? (oppimiseen, amk-käytäntöihin, ont-prosessi, riittävyys) *

Mitä mieltä olet lähipäivistä? (Lukumäärä, sisältö) *

Millaisia tenttejä olet suorittanut ja millaisia tenttejä virtuaaliopiskelijana haluaisit suorittaa? Haasteet? *

Millaisia menetelmiä olette käyttäneet ryhmätöitä tehdessänne? *

Esimerkiksi some, sähköposti, oma luokkahuone omat kansiot, google docs yms.

Viestintä ja tuki

Millaisena olet kokenut virtuaaliopiskelijana viestinnän Laurea Keravassa? (sisäinen, yhteistyökumppanit, mikä tehokasta) *

Odotukset, ryhmäytyminen, motivaatio

Tässä osiossa kysytään motivaatiosta, ryhmäytymisestä jne. Opiskelukavereita näkee ehkä vain lähipäivinä ja seuraavilla kursseilla voi olla kokonaan uusia opiskelijoita. Muodostuuko virtuaaliryhmissä ryhmähenkeä? Koetko ryhmäytymisen vaikeammaksi virtuaaliryhmässä verrattuna lähiopetukseen? Vai miten sen nyt kysyis..

Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet opiskelumotivaatioosi ? *

Mitkä asiat ovat olleet mielestäsi haastavimpia virtuaaliopiskelussa? *

Miten ylläpidät opiskelumotivaatiosi? *

Ryhmä koostuu joukosta ihmisiä, jotka tunnistavat toiset ryhmänsä jäsenet ja kokevat kuuluvansa kyseiseen ryhmään. Virtuaaliryhmissä opiskelukavereita ei välttämättä tapaa kasvokkain lainkaan, tai hyvin vähän. Koetko silti kuuluvasi opinnoissasi johonkin tiettyyn ryhmään? *

Kuinka tärkeää ryhmäytyminen on mielestäsi virtuaaliopinnoissa?

Miten hyvin virtuaaliopiskelu on vastannut ennakko-odotuksiasi? *

» [Redirection to final page of KyselyNetti](#) (muuta)

Liite 2: Kyselylomake

Virtuaaliopiskelu Keravan Laureassa

Taustatiedot

Kiitos, että käytät aikaasi tähän kyselyyn vastaamiseen. Mielipiteesi ovat tärkeitä, sillä niiden avulla voimme kehittää Laurean virtuaaliopiskelua.

Seuraavassa osiossa kysymme sinulta muutaman taustatietokysymyksen.

Minä vuonna aloitit virtuaaliopiskelun Keravan Laureassa? *

- Kevät 2011
- Kevät 2012
- Syksy 2013

Paljonko olet suorittanut opintopisteitä tähän mennessä? *

- 0-70
- 71-140
- 141-210

Mitkä olivat sinulle kaksi keskeisintä syytä hakeutua virtuaalikoulutukseen? *

Virtuaaliopiskelun työkalut

Virtuaaliopiskelussa tekniset työkalut ovat tärkeässä asemassa. Mitä mieltä olet oman kokemuksesi perusteella seuraavista väittämistä?

Tähän voit halutessasi kirjoittaa kehitysehdotuksiasi ja huomioitasi teknisistä työkaluista.

Kurssivalikoima

Mitä mieltä olet oman kokemuksesi perustella seuraavista kurssivalikoimaa koskevista väittämistä? *

	Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä		En osaa sanoa
Pakollisten kurssien aikataulutus on suunniteltu hyvin Keravan Laureassa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pakollisten kurssien työmäärä oli sopiva Keravan Laureassa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen Laurea Keravan vapaasti valittavien virtuaalikurssien tarjontaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olen osallistunut myös lähiopetuksena järjestettävälle kurssille.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olen suorittanut opintoja muiden oppilaitosten (esim. virtuaaliammattikorkeakoulu/FUAS) tarjonnasta.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ilmoittautumisprosessi Laurean ulkopuolisille kursseille oli helppo.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Aikuisopintojen yhteydessä puhutaan AHOT- menettelystä, joka tarkoittaa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista sekä tunnustamista.

Mitä mieltä olet AHOT- menettelyä koskevista väittämistä? *

	Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä		En osaa sanoa
Olen saanut hyväksiluetua opintosisältöjä AHOT- menettelyllä todistuksen perusteella.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Olen saanut hyväksiluetua opintosisältöjä AHOT- menettelyllä näyttöjen perusteella.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
AHOT- menettely Keravan Laureassa on osa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimista.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tähän voit halutessasi kirjoittaa kehitysideoitasi ja huomioitasi koskien kurssitarjontaa ja käytäntöjä?

Viestintämuodot virtuaaliopiskelussa: *

	Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä		En osaa sanoa
Sähköposti on tehokas viestintämuoto virtuaaliopiskelussa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tekstiviesti on tehokas viestintämuoto virtuaaliopiskelussa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Optima- viestit ovat tehokas viestintämuoto virtuaaliopiskelussa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media on tehokas viestintämuoto virtuaaliopiskelussa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tässä voit halutessasi kertoa omia kehitysehdotuksiasi sekä huomioitasi viestinnästä virtuaaliopiskelussa.

Odotukset, ryhmäytyminen sekä motivaatio

Mitä mieltä olet oman kokemuksesi perusteella seuraavista odotuksista, motivaatiota sekä ryhmäytymistä koskevista väittämistä virtuaaliopiskelussa?

Valitse seuraavasta listasta kaksi itsellesi tärkeintä tekijää opiskelumotivaation kannalta. *

 Uuden oppiminen

 Itsensä kehittäminen

 Pätevyyden osoittaminen

 Arvostuksen saaminen

 Elämänmuutoksen toteuttaminen

 Työuralla eteneminen

Mitkä asiat vaikuttavat ryhmähenkeen positiivisesti? Voit valita useita vaihtoehtoja. *

- Ryhmätyöt
- Lähipäivät
- Yhteiset kokemukset
- Vertaistuki
- Sosiaalisen median kanavat
- Muu, mikä?

Odotukset *

	Täysin eri mieltä				Täysin samaa mieltä		En osaa sanoa
Virtuaaliopiskelu on vastannut ennakkoodotuksiani.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virtuaaliopiskelun yhdistäminen arkeen on vastannut ennakkoodotuksiani.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virtuaaliopiskelussa eteneminen on vastannut ennakkoodotuksiani.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virtuaaliopiskelu on ollut tarpeeksi käytännönläheistä ja tuonut mukaanaan lisää työelämävalmiuksia.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Virtuaaliopiskelu vaatii omaa aktiivisuutta, oppimishalua ja itsenäistä otetta.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Millaisen yleisarvosanan virtuaaliopiskelulle Keravan Laureassa asteikolla 1-5 ? *

» [Redirection to final page of KyselyNetti](#) (muuta)